

Kompetensutvecklingsbehov i det svenska systemet för revision av kontrollen livsmedelskedjan

Denna titel kan laddas ner från: [Livsmedelsverkets sida för att beställa eller ladda ner material](#).

Citera gärna Livsmedelsverkets texter, men glöm inte att uppge källan. Bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten. Det innebär att du måste ha upphovsmannens tillstånd att använda dem.

© Livsmedelsverket, 2021.

Författare:

Cecilia Svärd.

Rekommenderad citering:

Livsmedelsverket. Svärd, C. 2021. L 2021 nr 04: Kompetensutvecklingsbehov i det svenska systemet för revision av kontrollen livsmedelskedjan. Livsmedelsverkets rapportserie. Uppsala.

L 2021 nr 04

ISSN 1104-7089

Omslag: Livsmedelsverket

Förord

Samtliga kontrollmyndigheter som utför offentlig kontroll i livsmedelskedjan ska se till att deras kontrollverksamhet blir reviderad. Revision är ett viktigt verktyg för att identifiera brister och förbättringsmöjligheter hos den enskilda kontrollmyndigheten och i hela Sveriges kontrollsystem. Revision inom livsmedelskedjan utförs idag av länsstyrelserna (revision av kommunernas livsmedelskontroll), Livsmedelsverket (revision av livsmedelskontroll som utförs av länsstyrelserna och Försvarsinspektören för Hälsa och Miljö) samt Jordbruksverket (revision av länsstyrelsernas kontroll inom områdena djurskydd, djurhälsa, animaliska biprodukter och foder).

År 2013 inrättade Livsmedelsverket på uppdrag av regeringen en samrådsgrupp för revision av offentlig kontroll i livsmedelskedjan, kallad Nationell revisionsgrupp. Gruppen består av nio ledamöter som representerar Jordbruksverket, länsstyrelserna, de kommunala kontrollmyndigheterna, Försvarsinspektören för hälsa och miljö (FIHM) och Livsmedelsverket. Livsmedelsverket är ordförande i gruppen. Uppdraget från regeringen var att ge stöd och råd till de kontrollmyndigheter i livsmedelskedjan som utför eller låter utföra revision av sin offentliga kontroll utifrån de krav som ställdes i artikel 4.6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004¹. Sedan gruppen bildades har artikel 4.6 ersatts av artikel 6 i en ny kontrollförordning, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625². I Nationell revisionsgrupp ska gemensamma kompetensutvecklingsåtgärder och metodutveckling kunna diskuteras. Gruppen ska också vara en plats för informations- och erfarenhetsutbyte och möjlighet ska ges att lyfta goda exempel.

I denna rapport presenteras kompetenskriterier som chefer i revisionssystemet kan använda som stöd vid rekrytering av revisorer och sakkunniga som deltar i revisionerna. I rapporten finns också exempel på introduktion och kompetensutveckling som är lämplig för revisorer, sakkunniga och chefer i revisionssystemet. Slutligen redovisas behov av framtida förbättringsåtgärder för kompetensutveckling. Som underlag för analysen används resultat från en kartläggning genomförd 2019.

Rapporten vänder sig främst till de myndigheter som utför revision enligt artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625. Andra målgrupper är berörda departement.

Ansvarig för rapportens innehåll är Cecilia Svärd, avdelningschef vid Utvärderingsavdelningen på Livsmedelsverket. Rapporten har granskats av Livsmedelsverkets revisionsteam och av Nationell revisionsgrupp, som också deltagit i utformningen av kompetenskartläggningen och framtagande av kompetenskriterier.

Cecilia Svärd

Avdelningschef Utvärderingsavdelningen

Mars 2021

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelser om djurhälsa och djurskydd.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel.

Innehåll

1. Sammanfattning	6
2. Bakgrund	7
3. Syfte.....	8
4. Metod	9
5. Undersökingsresultat för revisorer	11
5.1 Erfarenhet av revisioner	11
5.2 Utbildning och arbetslivserfarenhet.....	13
5.3 Bedömning av kunskap och kompetens inom revision enligt kontrollförordningen	15
5.4 Synpunkter på utbildningsbehov och kompetensutveckling	20
5.5 Slutsatser från undersökningen bland revisorer	21
6. Undersökingsresultat för chefer till revisorer	23
6.1 Arbetsuppgift i revisionssystemet	23
6.2 Utbildning och arbetslivserfarenhet.....	24
6.3 Chefernas bedömning av sin egen kunskap och kompetens	25
6.4 Chefernas bedömning av revisorernas kompetens.....	26
6.5 Slutsatser från undersökningen bland chefer för revisorer	28
7. Kompetenskriterier och exempel på introduktion och kompetensutveckling	29
7.1 Kompetenskriterier, introduktion och kompetensutveckling för revisorer	29
7.2 Kompetenskriterier, introduktion och kompetensutveckling för sakkunniga.....	31
7.3 Introduktion och kompetensutveckling för chefer till revisorer	32
8. Behov av fortsatta kompetensutvecklande insatser på nationell nivå	34

1. Sammanfattning

Den här rapporten redovisar resultat från en kartläggning av hur chefer och revisorer bedömer sin kompetens för att arbeta med revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 6 i kontrollförordningen³. Rapporten presenterar *kompetenskriterier* som chefer kan använda som stöd vid extern eller intern rekrytering av revisorer och sakkunniga. Vidare ges exempel på *introduktion och kompetensutveckling* som är lämplig för revisorer, sakkunniga och chefer i revisionssystemet.

Kompetenskartläggningen visar att revisorerna har en god grundutbildning och ofta erfarenhet från arbete med offentlig kontroll. Detta avspeglas i en självskattad god kunskap inom aktuell lagstiftning. Men praktisk erfarenhet av revisioner är ofta låg. Nästan hälften av länsstyrelsens revisorer arbetar ytterst lite med revisioner, motsvarande högst tio procent av en heltidstjänst. Cirka en tredjedel av revisorerna har gjort högst fem revisioner under de senaste fem åren.

En femtedel av revisorerna har inte gått någon revisionsutbildning och en tredjedel anser att de inte har tillräcklig kompetens när det gäller revisioner enligt kontrollförordningen generellt. Områden där kompetensen upplevs otillräcklig är bland annat kunskap om EU-kommissionens vägledning för utförande av revisioner enligt kontrollförordningen. Likaså saknas kompetens för vissa moment i revisionsarbetet, t.ex. intervjuteknik och bedömning och uppföljning av åtgärdsplaner. Vissa revisionsområden ansågs särskilt svåra att bedöma, t.ex. finansiering och beredskap.

Även de flesta som är chefer för revisorer arbetar ytterst lite med revision av kontrollmyndigheter i livsmedelskedjan. En stor andel bedömer att de saknar tillräcklig kunskap om revision enligt kontrollförordningen, kraven på revisionssystemet eller revisionernas genomförande för att vara chef för revisorer.

En av orsakerna till bristen på kunskap är att det inte finns en svensk revisionsutbildning, varken för nya revisorer eller som repetition och uppdatering för mer erfarna revisorer. Även cheferna har behov av en utbildning som ger grundläggande kunskap om revision av kontrollmyndigheter och chefernas ansvar inom revisionssystemet.

Det finns inte heller något etablerat system för samrevisioner mellan de myndigheter som utför revisionerna. Att regelbundet utföra tillräckligt antal revisioner är viktigt, men också att få vägledning i arbetet och att samarbeta med andra revisorer för att få en ökad samsyn.

De som utför revisioner behöver bättre förutsättningar att vara trygga med sin kompetens. Utbildning, förbättrad vägledning och samrevisioner kan bidra till detta och till en mer verkningsfull revision med likvärdiga bedömningar.

Med denna rapport som underlag kommer Nationell revisionsgrupp att arbeta vidare med prioritering av åtgärder för fortsatt kompetensutveckling i revisionssystemet.

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel.

2. Bakgrund

Kompetens har betydelse för likvärdiga bedömningar. I en tidigare intervjustudie genomförd av Livsmedelsverket har innebörden av kompetens inom livsmedelskontrollen kartlagts⁴. Kartläggningen visade att kompetens vilar starkt på kunskap och erfarenhet. Utbildning har betydelse, men förmåga att omsätta den teoretiska kunskapen i praktiskt handlande behöver finnas.

Inom revision av kontrollmyndigheter i livsmedelskedjan bygger revisorns kompetens delvis på samma grundfaktorer som för en kontrollant inom livsmedelskontrollen: Utbildning, kunskap om relevanta EU-förordningar med tillhörande vägledningar och nationell lagstiftning samt erfarenhet av att tillämpa denna kunskap i praktiken. En revisor behöver också utveckla särskild kunskap inom revisionsmetodik och generella riktlinjer för revision. Erfarenhet byggs upp genom att genomföra revisioner inom olika områden. Viktigt för både kunskap och erfarenhet är möjligheten till specialisering, det vill säga att revisorn har en tillräckligt stor del av sin tjänst vikt för arbete med revisioner.

Revisorerna inom livsmedelskedjan har mycket olika förutsättningar för sitt arbete, både vad avser möjligheterna till specialisering och kompetensutveckling. Nationell revisionsgrupp beslutade därför 2019 att genomföra en kompetenskartläggning bland dem som arbetar med revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i den då aktuella förordning (EG) nr 882/2004 samt bland deras chefer, för att få ett underlag för åtgärder.

⁴ *Utvärdering av RG:s kompetensstöd och kommunikation inom livsmedelskontrollen*. Sylvén S, Ullman A och Wennberg H, Livsmedelsverket 2014.

3. Syfte

Syftet med kompetenskartläggningen var att få en samlad bild av kompetensutvecklingsbehovet inom det svenska revisionssystemet. Resultaten från kartläggningen skulle sedan användas som underlag för:

- a) Att fastställa kompetenskriterier som kan användas vid intern eller extern rekrytering av revisorer och sakkunniga i revisionssystemet
- b) Ge exempel på introduktion och kompetensutveckling för dem som arbetar med revision
- c) Identifiera behov av kompetensutvecklingsåtgärder i revisionssystemet

Revisionssystemet har särskilda nationella mål som återfinns i den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP). Arbetet med kompetenskartläggning och kompetenskriterier utgjorde operativa mål för 2019. Kartläggningen genomfördes enligt målen, men på grund av resursbrist fick arbetet med kompetenskriterier skjutas upp till 2020.

Övergripande effektmål

Revisionsteamet har rätt kompetens och använder lämpliga metoder för att upptäcka avvikelser och bedöma dess konsekvenser.

Operativa mål

- Senast 30 juni 2019 har en kompetenskartläggning genomförts inom de etablerade delarna av revisionssystemet.
- Senast 31 december 2019 finns kompetenskriterier för revisorer inom revisionssystemet.
- Senast 31 december 2019 finns kompetenskriterier för sakkunniga inom revisionssystemet.

Ett mer långsiktigt operativt mål som kan uppnås om myndigheterna börjar använda kompetenskriterierna i sin verksamhet, är att andelen revisorer respektive sakkunniga som fyller kompetenskriterierna ökar.

4. Metod

Som underlag för kartläggningen användes Kommissionens beslut (2006/677/EG) om fastställande av riktlinjer för utförande av revisioner enligt artikel 4.6 i den då aktuella förordningen (EG) nr 882/2004⁵.

I dessa riktlinjer gav Kommissionen kontrollmyndigheterna vägledning i hur revisionssystemet bör vara uppbyggt, hur arbetet med revision bör bedrivas och områden som ett revisionsteam bör kunna bedöma. I avsnitt 6.6 ”Revisorskompetens” beskrivs kompetensområden för dem som arbetar med revision:

”De kunskaper i revision som krävs och urvalskriterierna bör fastställas under följande rubriker:

- *Allmänna kunskaper – revisionsprinciper, revisionsförfaranden och revisionsmetoder samt ledarskaps-/organisationsfärdigheter*
- *Särskilda tekniska kunskaper*
- *Personliga egenskaper*
- *Utbildning*
- *Arbetslivserfarenhet*
- *Utbildning i och erfarenhet av revisioner”*

Riktlinjerna säger också att när det gäller teknisk expertis och det kunnande revisorerna behöver besitta, bör man också beakta utbildningsbehoven för den personal som utför offentliga kontroller (kapitel 1 i bilaga II till den då aktuella förordningen (EG) nr 882/2004). I februari 2021 ersattes riktlinjerna av en ny vägledning⁶ för dem som utför revision enligt den nya kontrollförordningen, men beskrivningen av kompetenskraven är här förändrats obetydligt i denna.

Den tekniska kompetensen kan tillgodoses genom att en sakkunnig ingår i revisionsteamet, som har kompetens inom det område som granskas. Det kan t.ex. gälla för skuggkontroller inom särskilda anläggningstyper, verksamheter och produktionsinriktningar.

Med ovanstående riktlinjer som utgångspunkt togs två frågeformulär fram, ett till revisorer och ett till chefer för revisorer (se bilaga 1 och 2). Sakkunniga ingick inte i kartläggningen. Fokus lades på revisorer som huvudansvariga för revisioner, för att identifiera grundläggande kompetenskriterier inom revision som delvis också är tillämpliga på sakkunniga. De sakkunniga behöver dock, som framgår av riktlinjerna som beskrivits ovan, i första hand ha motsvarande kompetens som finns hos kunniga kontrollanter inom de områden som revideras. Dessa områden och därmed också

⁵ Kommissionens beslut om fastställande av riktlinjer avseende kriterierna för utförande av revisioner enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelser om djurhälsa och djurskydd (2006/677/EG).

⁶ Kommissionens tillkännagivande rörande vägledning om tillämpningen av bestämmelserna avseende revisioner som ska utföras enligt artikel 6 i förordning (EU) 2017/625 (2021/C 66/02)

kompetensbehoven varierar mellan revisioner och bedömdes därför som för omfattande för att ingå i den aktuella kartläggningen.

Kompetenskartläggningen genomfördes som en totalundersökning, det vill säga alla i de två målgrupperna revisorer respektive chefer för revisorer fick möjlighet att svara. Undersökningen genomfördes som webbundersökning under perioden 17 april-20 maj 2019. Tre påminnelser gick ut under undersökningsperioden och en påminnelse publicerades också på revisionens arbetsrum på Livsmedelsverkets webbplats Livstecknet.

Det första utskicket gick ut till 50 i målgruppen de som arbetar med revision och 25 till chefer för dessa. Två personer som ingick i målgruppen revisorer uppgav dock att de inte var målgruppsaktuella. Med dessa borträknade blev svarsfrekvensen för revisorer 85 procent (41 svarande) och för chefer 72 procent (18 svarande).

Tabell 1: Svarsfrekvens i undersökningen

	De som arbetar med revision	Chefer för revisorer
Antal i utskicket	50	25
Ej målgruppsaktuell	2	0
Antal i målgrupp	48	25
Antal svar	41	18
Svarsfrekvens	85%	72%

För att få ett helt jämförbara resultat mellan myndigheter, redovisas endast resultateten från revisorer i rapporten, d.v.s. de som leder/genomför revision (i t.ex. förberedelser, efterarbete ute på plats hos kontrollmyndigheten som revideras). Dessa utgjorde 34 av de totalt 41 svarande i målgruppen revisorer. Övriga sju deltog endast som sakkunnig/expert i juridiska frågor, sekreterare eller annan roll.

Rapporten inleds med en redovisning av resultaten från kompetenskartläggningen för revisorer (kapitel 5) respektive chefer för revisorer (kapitel 6).

Utifrån resultaten i undersökningen togs kompetenskriterier fram, som redovisas i det efterföljande kapitel 7:

- Kompetenskriterier och exempel på introduktion och kompetensutveckling för revisorer
- Kompetenskriterier och exempel på introduktion och kompetensutveckling för sakkunniga (teknisk expertis)
- Exempel på introduktion och kompetensutveckling för chefer till revisorer

Rapporten avslutas med kapitel 8 om kompetensutvecklingsbehov i revisionssystemet.

5. Undersökningsresultat för revisorer

För att få ett helt jämförbara resultat mellan myndigheter redovisas i fortsättningen endast resultatet från revisorer, d.v.s. de som leder/genomför revision (i t.ex. förberedelser, efterarbete ute på plats hos kontrollmyndigheten som revideras). Dessa utgjorde 34 av de totalt 41 svarande i målgruppen.

5.1 Erfarenhet av revisioner

Revisorerna fick en fråga om hur stor andel av en heltidstjänst de i genomsnitt arbetar med revision enligt kontrollförordningen. Variationen är stor. Hela 10 av de 34 revisorerna, nästan en tredjedel, arbetar bara 1-5 procent av en heltidstjänst med revisioner. Det vanligaste är att arbetet utgör mellan 11-25 procent av en heltid. De som har en mycket liten del av sin tjänst vikt för revisioner finns i första hand på länsstyrelserna.

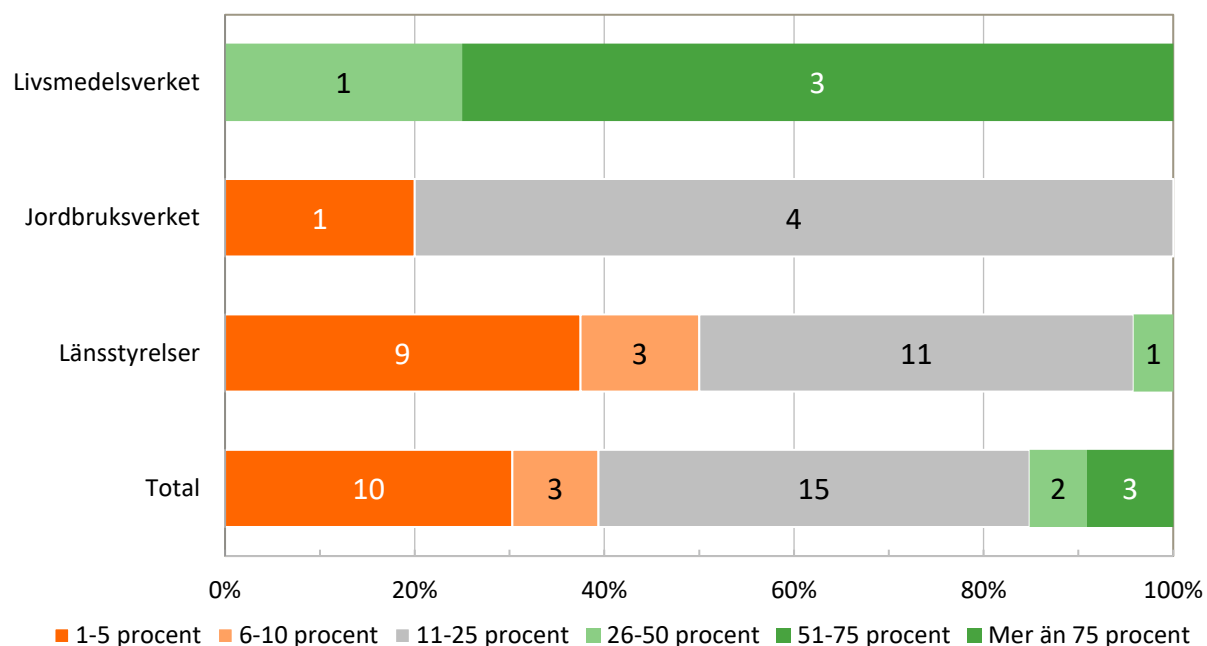

Diagram 1. Hur stor andel av en heltidstjänst arbetar du i genomsnitt under ett år med revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen? Antal fördelade per myndighet. (n= 33 revisorer, en har avstått från att svara)

Erfarenhet är viktigt för att revisorn ska känna en trygghet i de bedömningar som görs. Flera av de olika kvalitetsstandarder som används inom EU har krav på att varje revisor ska göra ett visst minimiantal revisioner under ett år, vilket anses nödvändigt för revisionernas kvalitet⁷. Kraven är formulerade något olika och varierar mellan standarder. Vanligt är ett minimum på fem revisioner mot samma standard/lagstiftning per år.

Svaren på frågan om hur många ordinarie revisioner revisorerna deltagit i under perioden 2014-2018 redovisas nedan. Tretton av 34 revisorer (38 procent) har utfört fem eller färre revisioner under denna period. Att tre revisorer uppger att de deltagit vid 0 revisioner kan förklaras av personalomsättningen i systemet. Tre revisorer har arbetat med revision i mindre än ett år.

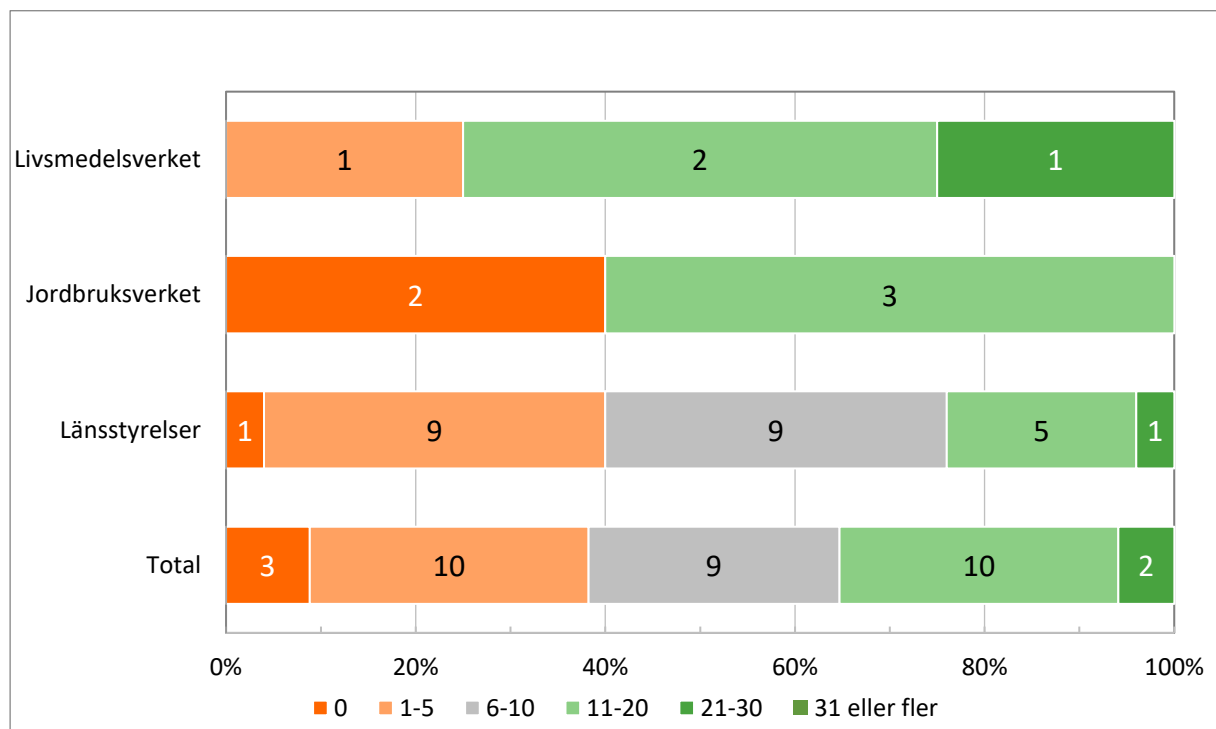

Diagram 2. Hur många ordinarie revisioner enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen har du deltagit i under perioden 2014-2018? Räkna inte in uppföljande revisioner eller uppföljning av genomförda åtgärder enligt åtgärdsplaner. Antal fördelade per myndighet. (n= 34 revisorer)

Resultaten vid länsstyrelserna förklaras till stor del av att de olika länsstyrelserna har en stor variation i hur många kommunala kontrollmyndigheter de ska revidera under en femårsperiod, från 1 myndighet för länsstyrelsen i Gotlands län upp till 37 vid länsstyrelsen i Västra Götalands län.

⁷ Bilaga till regeringsuppdrag "Utvärdering av den offentliga livsmedels- och foderkontrollen av primärproducenter", Livsmedelsverket och Jordbruksverket 2016, avsnitt 8.4.3 Betydelse av erfarenhet hos kontrollanten, sid 62: Personlig information, Anders Nilsson, Senior förste bedömare, livsmedelsteknikspecialist för Nordeuropa området, Lloyd's Register LRQA

5.2 Utbildning och arbetslivserfarenhet

En rad olika frågor ställdes för att undersöka revisorernas utbildning och arbetslivserfarenhet. Syftet var dels att undersöka om revisorerna har relevant erfarenhet och kunskap inom lagstiftning, revisionsmetodik etc., men också för att ringa in revisionsriktlinjernas krav på ledarskaps-/organisationsfärdigheter.

Samtliga 34 revisorer har en högskoleutbildning. Två av tre revisorer är veterinärer, andra utbildningar är t.ex. agronom eller miljö- och hälsoskyddsinspektör.

En majoritet har utbildning i revision/revisionsmetodik, främst BTSF-kurser⁸ eller kurser inom revision vid företaget Bergström & Hellqvist. Det sistnämnda företaget har livsmedelsbranschen och livsmedelsinspektörer som främsta målgrupp. En iakttagelse är dock att 7 av de 34 revisorerna (cirka en av fem revisorer) saknar utbildning i revision/revisionsmetodik.

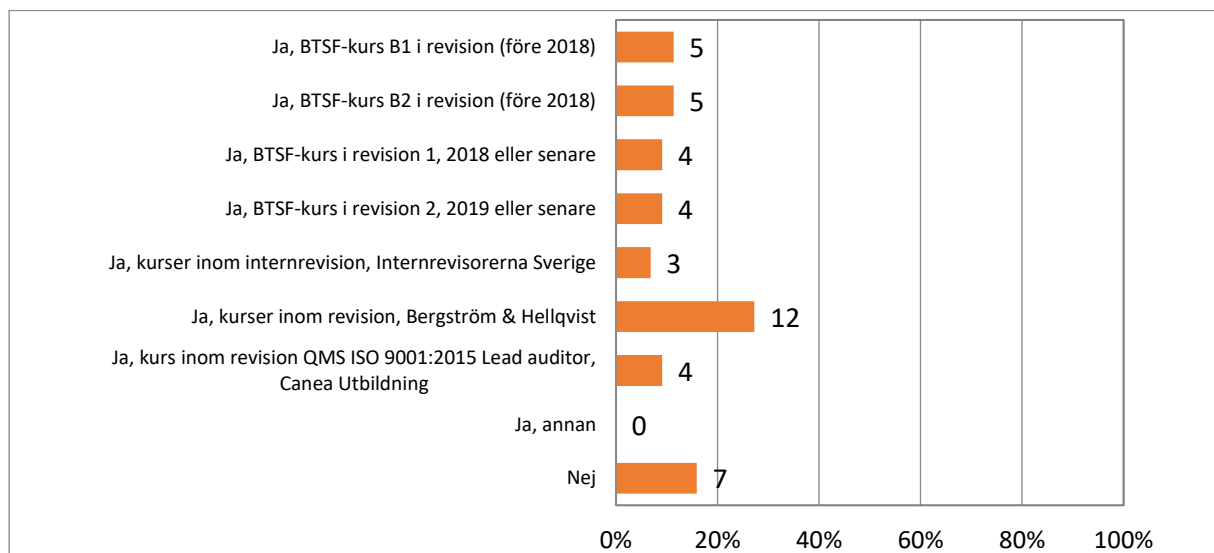

Diagram 3. Har du utbildning i revision/revisionsmetodik? Flera svar kan ges. Antal. (n= 34 revisorer)

⁸ EU-kommissionens utbildningar inom livsmedelskedjan "Better Training for Safer Food". Revisionskurserna har de som utför revision enligt kontrollförfordningen och chefer för revisionsverksamheten som målgrupp.

Fyra av fem revisorer arbetar eller har arbetat med att utföra offentlig kontroll i livsmedelskedjan eller administrativt arbete relaterat till offentlig kontroll.

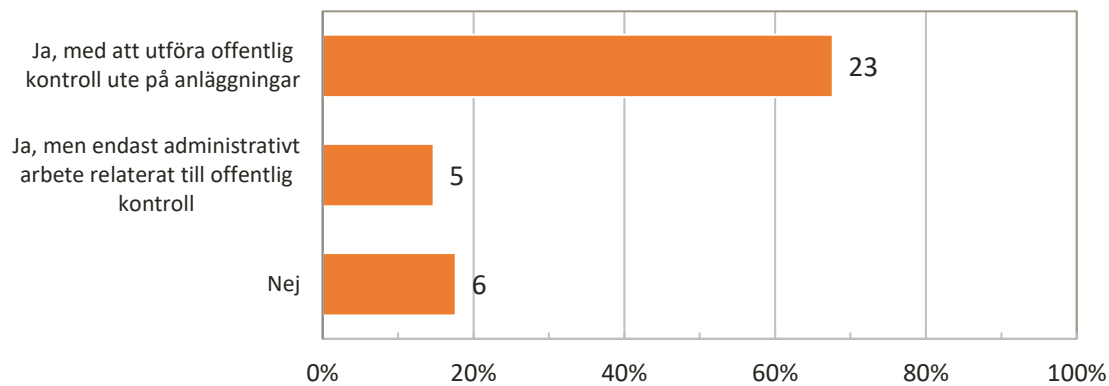

Diagram 4. Arbetar du/har du under ditt yrkesliv arbetat med offentlig kontroll i livsmedelskedjan? Antal. (n= 34 revisorer)

Endast cirka en av tre revisorer har erfarenhet av att genomföra andra typer av revisioner än revision av kontrollmyndigheter eller revision inom ramen för offentlig kontroll.

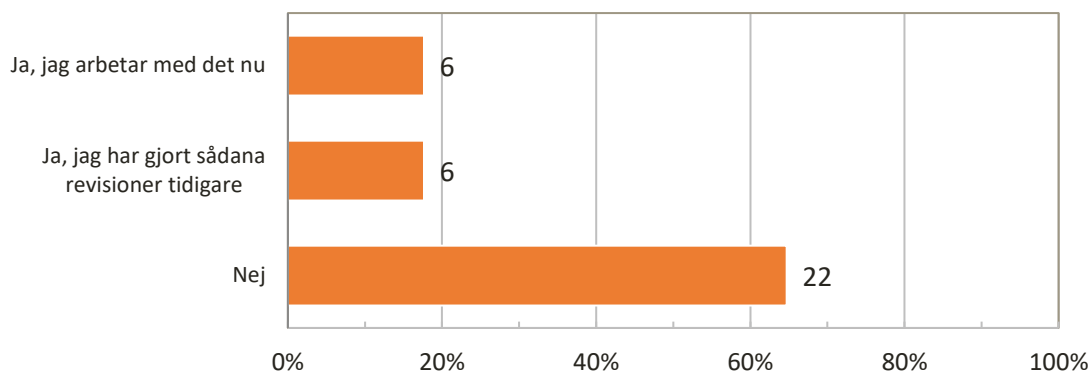

Diagram 5. Har du erfarenhet av att genomföra andra typer av revisioner än revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen, t.ex. enligt internrevisionsförordningen eller ISO-standard, normerande granskningar av revisioner, granskning/revision av kvalitetssystem? Räkna inte in revisioner som du genomfört inom ramen för offentlig kontroll. (n= 34 revisorer)

För att ytterligare ringa in kompetenskriteriet ledarskaps-/organisationsfärdigheter från riktlinjerna ställdes också en fråga om annan typ av arbetslivserfarenhet. Många av revisorerna har erfarenhet av att arbeta som chef och/eller i arbetsledande roll. De flesta har erfarenhet av myndighetsutövning generellt och sex revisorer har på andra sätt arbetat med organisatoriska frågor som t.ex. controller, verksamhetsutvecklare eller inom kvalitetsarbete. Det är endast två av de 34 revisorerna som inte har någon av dessa erfarenheter. Därmed kan ledarskaps-/organisationsfärdigheterna anses goda.

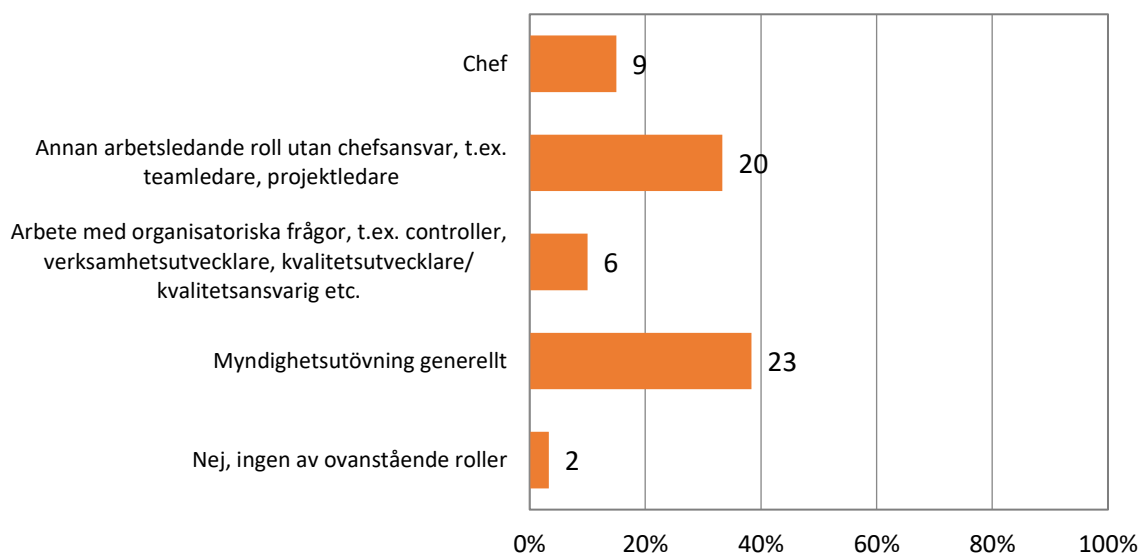

Diagram 6. Har du, förutom erfarenhet av offentlig kontroll i livsmedelskedjan eller revisionserfarenhet, också erfarenhet av att arbeta i någon eller några roller enligt nedan? Flera svar kan ges. Antal. (n= 34 revisorer)

5.3 Bedömning av kunskap och kompetens inom revision enligt kontrollförordningen

En majoritet, två av tre revisorer upplever att de har tillräcklig kompetens inom arbete med revisioner enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen generellt. Övriga är dock tveksamma eller tycker inte det.

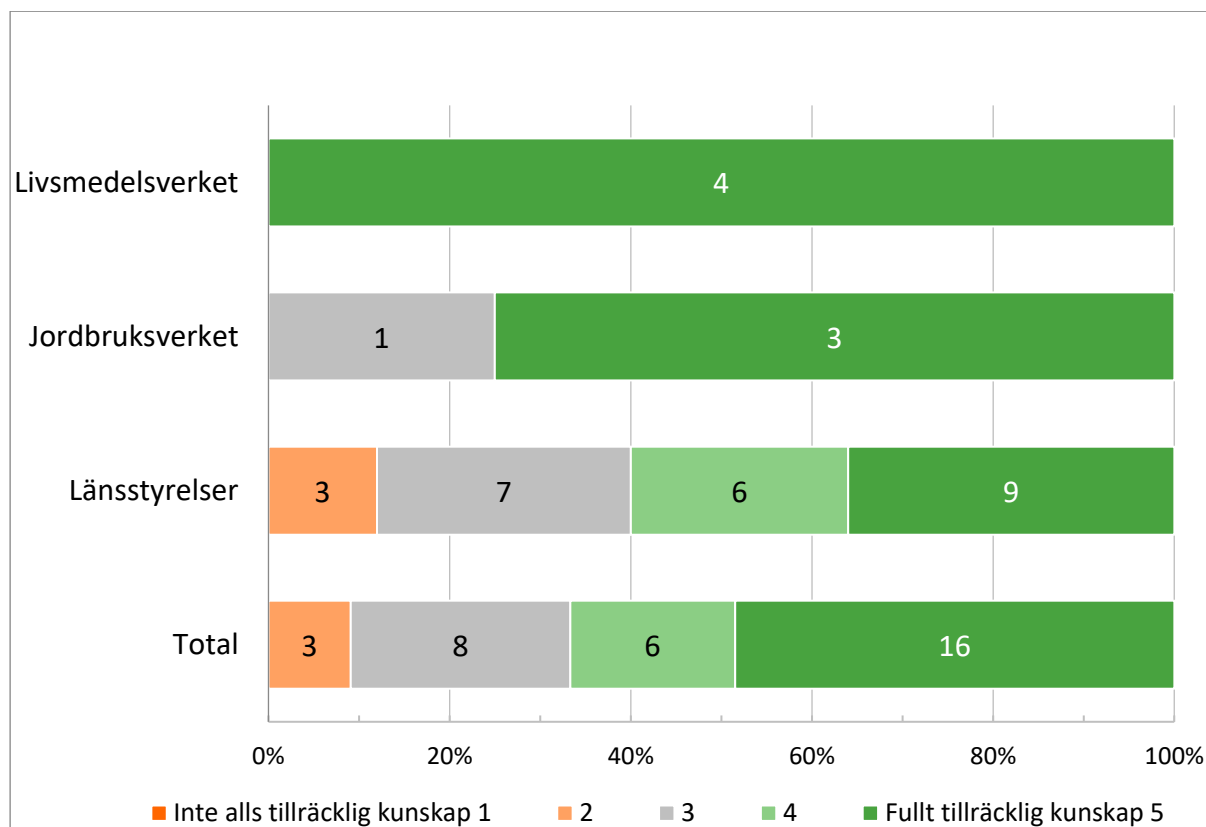

Diagram 7. I vilken grad tycker du att du har tillräcklig kompetens inom arbete med revisioner enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen generellt? Antal fördelade per myndighet. (n= 33 revisorer, en har avstått från att ta ställning)

Analysen visar att det framförallt är revisorer med kort erfarenhet av revisioner eller få genomförda revisioner som bedömer att de inte har tillräcklig kompetens.

De flesta av revisorerna bedömer att de har tillräcklig kunskap om kontrollförordningen och revisionsmål och övriga mål i Nationell kontrollplan (NKP) för arbetet med revisioner. Detta förklaras sannolikt delvis av att många av revisorerna arbetar eller har arbetet med offentlig kontroll i livsmedelskedjan. Annan lagstiftning som kan vara aktuell att granska mot i revisioner bedömer något färre revisorer att de har tillräcklig kunskap om.

Åtskilliga av revisorerna bedömer att de inte har tillräcklig kunskap om de riktlinjer som beskriver EU-kommissionens förväntningar på revisionssystemet eller referensdokument från revisionsnätverket inom EU, som beskriver olika arbetssätt inom revisionerna. Dessa dokument är centrala i revisionssystemet och utgör utgångspunkter för Livsmedelsverkets vägledning inom revision som revisorerna inom livsmedelskontrollen använder.

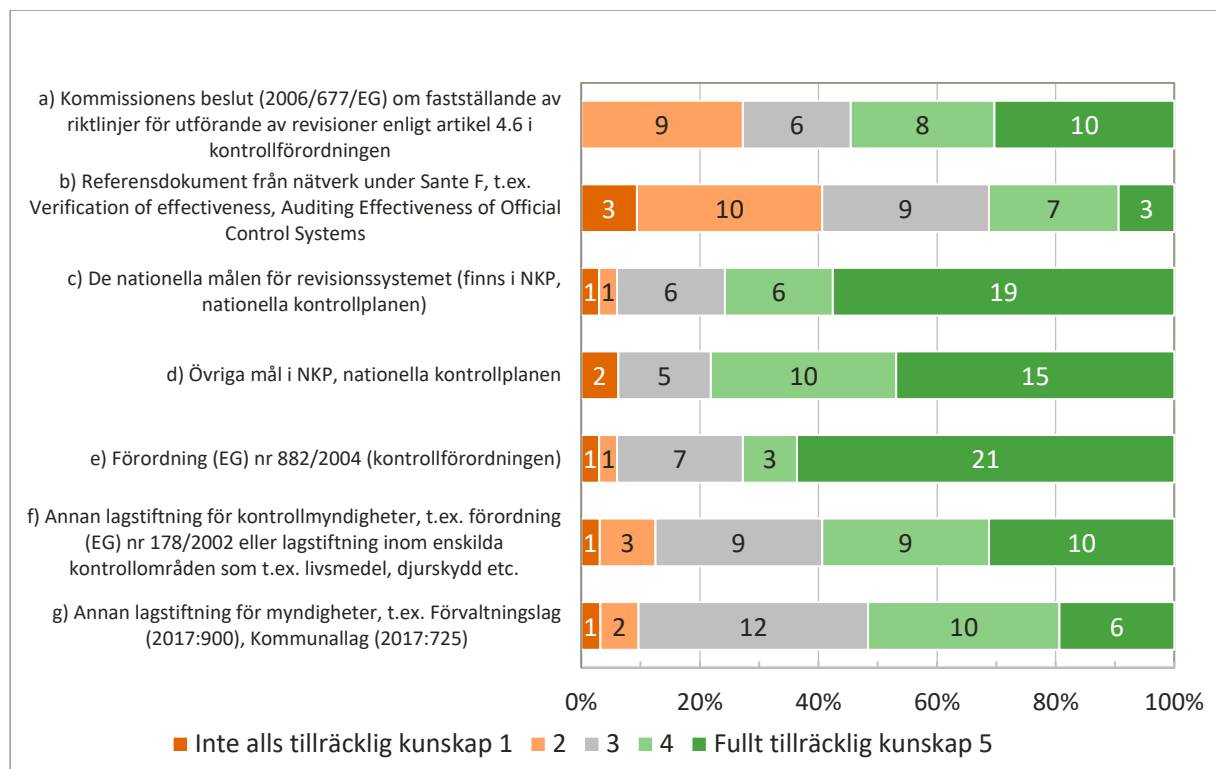

Diagram 8. I vilken grad tycker du att du har tillräcklig kunskap om nedanstående dokument och lagstiftning för arbetet med revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen? Antal (n= 34 revisorer). När antalet inte summerar till 34 har övriga besvarat frågan med "Vet ej" eller "Inte relevant". Det gäller maximalt 2 revisorer per fråga.

En fråga ställdes också om upplevd kompetens inom olika grundläggande delar i revisionsutförandet. Det finns områden där bara drygt hälften av revisorerna upplever att de har tillräcklig kompetens. Det gäller exempelvis intervjuteknik, att genomföra skuggkontroll eller att bedöma avvikelser och att bedöma och följa upp åtgärdsplaner.

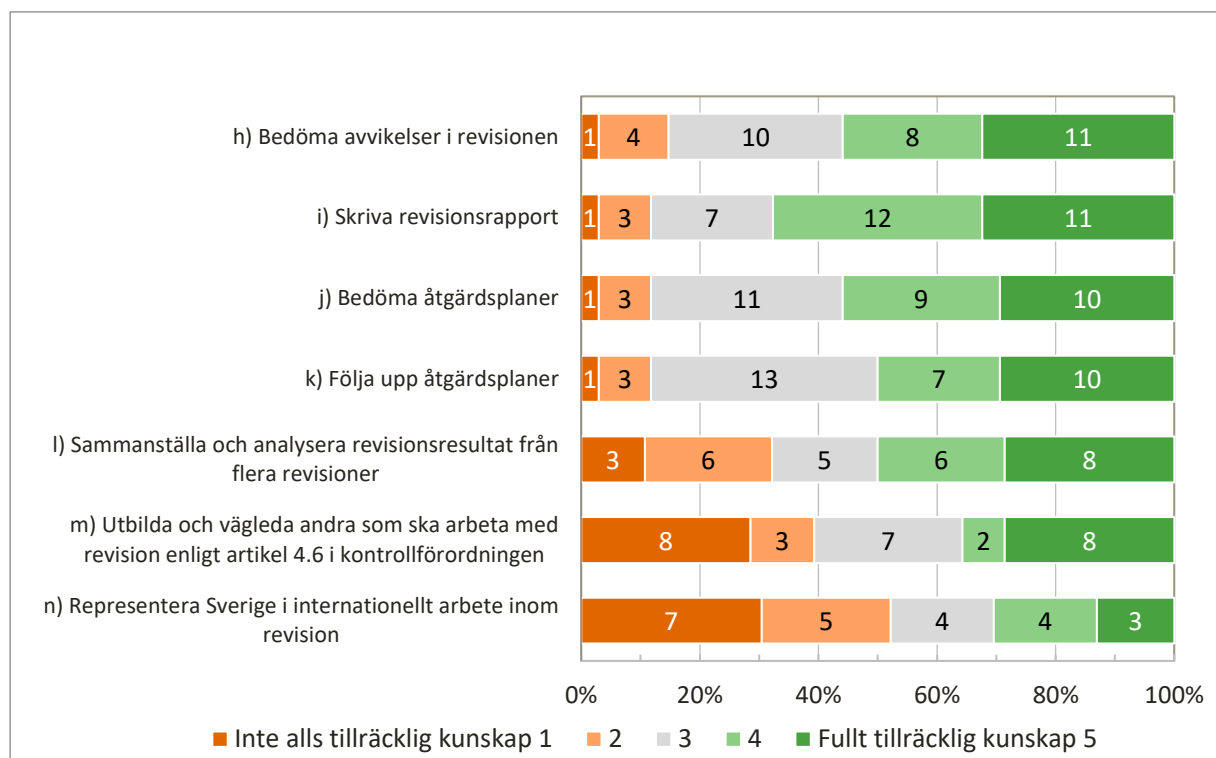
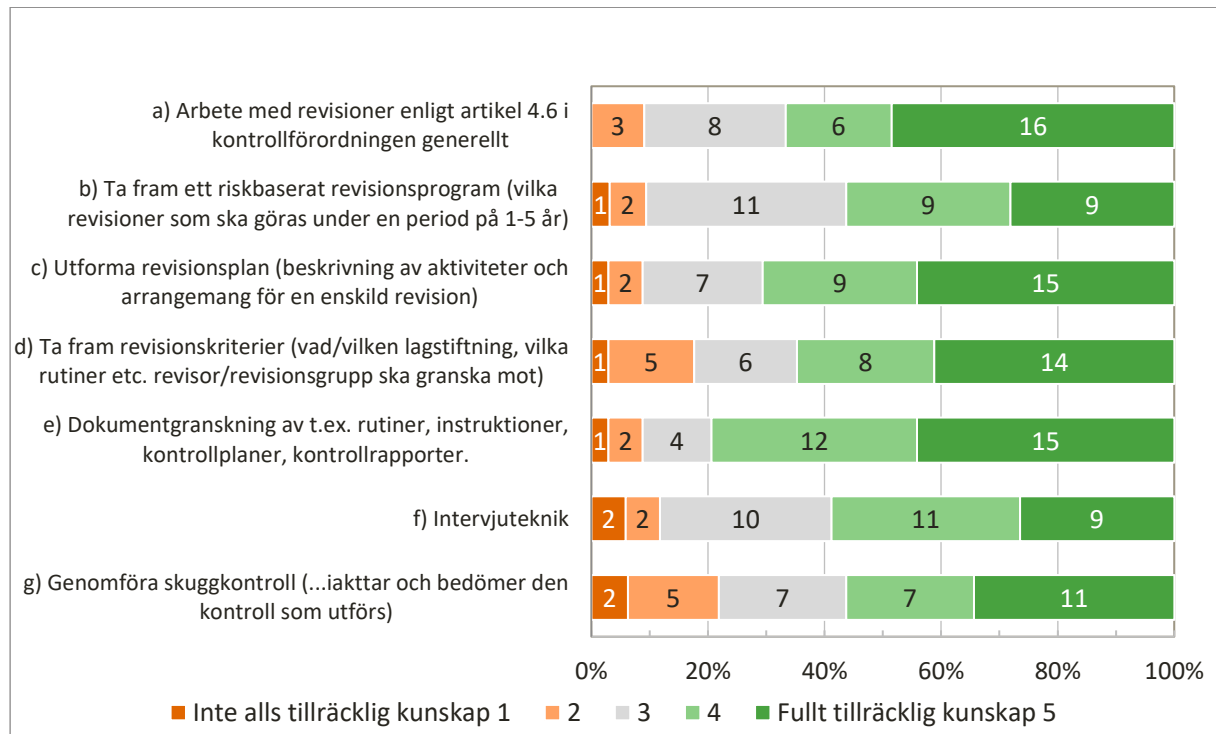

Diagram 9-10. I vilken grad tycker du att du har tillräcklig kompetens inom nedanstående områden för arbetet med revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen? Antal (n= 34 revisorer). När antalet inte summerar till 34 har övriga besvarat frågan med "Vet ej" eller "Inte relevant". I två frågor, m) och n) är dessa fler än 3 personer.

I ovanstående frågor har fem avstått från att ta ställning i fråga m) om att utbilda och vägleda andra som ska arbeta med revision. Tio har avstått från att ta ställning i fråga n) om att representera Sverige i internationellt arbete. Frågan har inte upplevts relevant eller möjlig att ta ställning till, sannolikt därför att dessa svarande inte har någon erfarenhet och vet vad arbetsuppgiften kräver.

Att många inte anser att de har tillräcklig kunskap att sammanställa revisionsresultat eller att representera Sverige i internationellt arbete inom revision ska inte problematiseras för mycket. Inom livsmedelskontrollen sammanställs och analyseras resultaten från revisionerna av Livsmedelsverket, som har denna kompetens. Jordbruksverket ansvarar för att redovisa resultaten från sina revisioner. De centrala myndigheterna Livsmedelsverket och Jordbruksverket representerar det svenska revisionssystemet i internationella sammanhang, vilket har fungerat väl.

I undersökningen finns också revisorernas skattning av kompetens att bedöma olika revisionsområden i en revision. De angivna revisionsområdena är hämtade från Livsmedelsverkets vägledning inom revision. Resultaten (se nästa sida) visar att cirka hälften av revisorerna inte tycker att de har tillräcklig kompetens för att bedöma områdena Finansiering respektive Beredskap. Inom revisionsområdena Kompetens, Mål och Åtgärder vid bristande efterlevnad är det cirka en tredjedel av revisorerna som upplever att de inte har kompetens att göra bedömningarna.

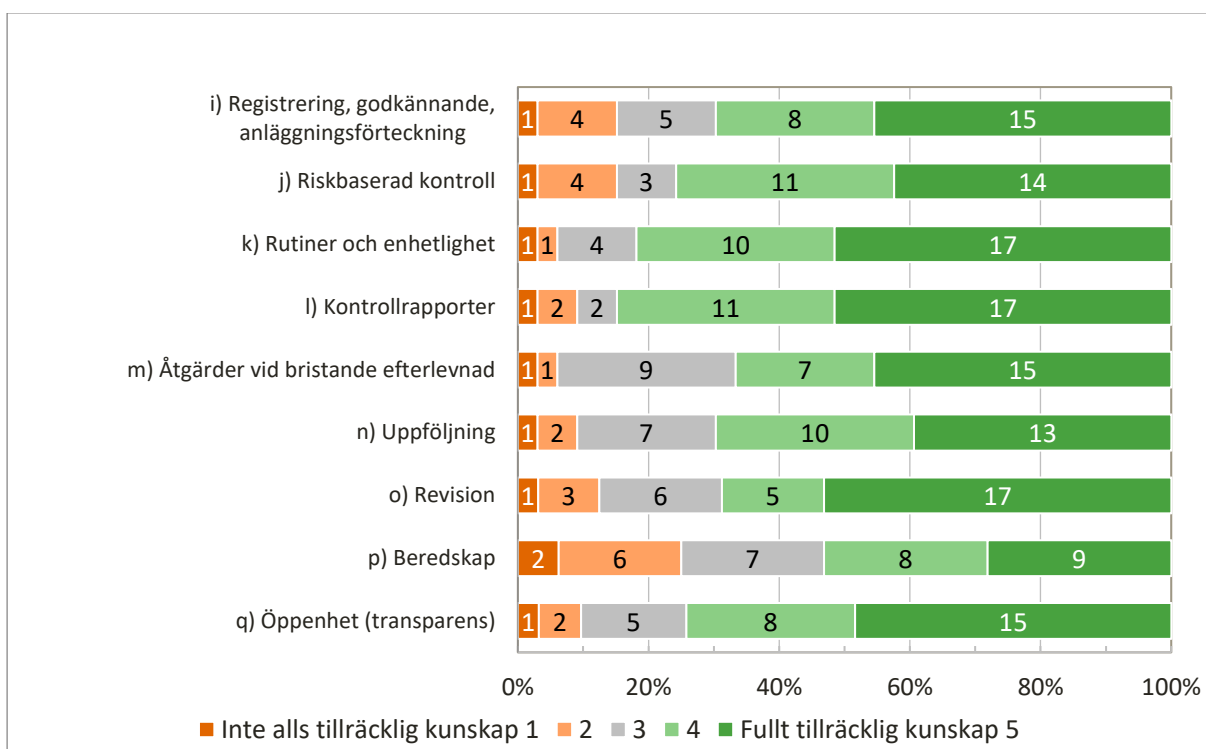
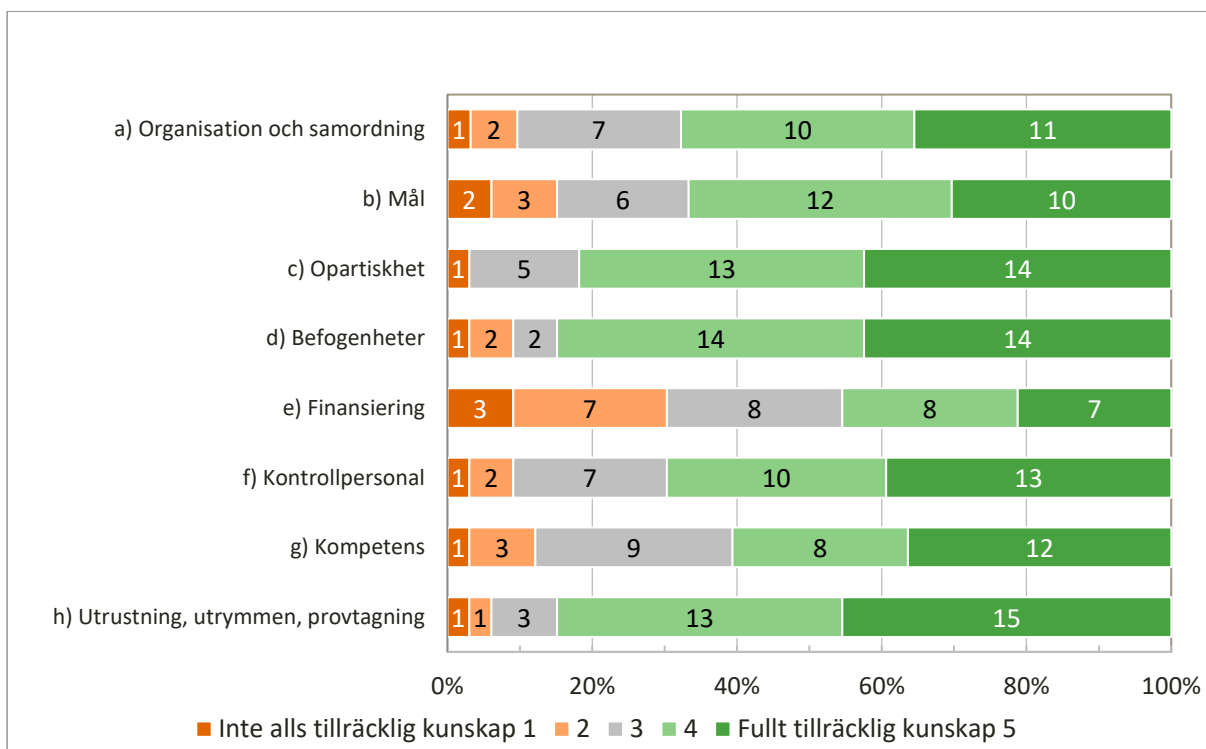

Diagram 11-12. I vilken grad tycker du att du har tillräcklig kompetens för att vid en revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen göra bedömningar inom nedanstående revisionsområden? Antal (n= 34 revisorer). När antalet inte summerar till 34 har övriga besvarat frågan med "Vet ej" eller "Inte relevant". Det gäller maximalt 3 revisorer per fråga.

5.4 Synpunkter på utbildningsbehov och kompetensutveckling

I undersökningen ställdes också en öppen fråga: *Har du några särskilda utbildningar eller frågor som du vill att nationell revisionsgrupp ska arbeta med, för att stödja dem som arbetar med revision eller för att utveckla revisionssystemet?*

Alla har inte svarat något på frågan, men de svar som har kommit in är intressanta. Flera lyfter att det inte finns någon svensk utbildning inom revision av kontrollmyndigheter enligt kontrollförordningen. Nedan redovisas citat, som i samtliga fall utom ett kommer från de revisorer som arbetat mellan 0 och 3 år med revisioner:

”En utbildning i revision på svenska.”

”Revisionskurs för nya på området. Jag har bara fått försöka lära mig av min kollega samt genom att läsa revisionshandboken. Kursen kan t.ex. ges i digital form.”

”Många länsveterinärer är nya. Säkerställa att utbildningar ges regelbundet löpande så att det alltid går att få utbildning oavsett vad man har med sig sedan innan.”

”Utbildning på svenska anpassad för Sveriges länsstyrelser där man går igenom de olika områdena och exempel på avvikelser etc. För mer jämlika revisioner i Sverige.”

”Svensk utbildning i revision av kommunala kontrollmyndigheter önskas.”

”Handboken för revision av kontrollmyndigheters livsmedelskontroll är bra, men behöver kompletteras med utbildningar på alla områden.”

”Webbaserade utbildningar som den enskilde kan genomföra när som helst är ett bra sätt att ge stöd. Gärna uppdelade i olika moment... Detta skulle underlätta för länsstyrelserna gällande kompetensutveckling, då det inte alltid finns möjlighet att åka på BTSF-kurser och revisionsdagarna är inte tillräckliga. Det skulle också möjliggöra för länsstyrelsernas revisorer att kompetensutveckla sig på olika moment beroende på utbildningsbehov och kompetensnivå.”

”Kontinuerlig uppdatering av revisorerna genom nationella utbildningar.”

Flera lyfter också att det finns utbildningsbehov inom särskilda revisionsområden samt inom revisionsmetodik. Dessa synpunkter kommer både från mindre erfarna och erfarna revisorer.

”Vi har diskuterat att vi skulle behöva bättre kunskap om ekonomi för att kunna titta på finansieringen på ett bra sätt.”

”Kanske ’utbilda’ efter nya kontrollförordningen, ffa förändringar/skillnader från 882:an.”

”Utbildning gällande granskning av budgetar och ekonomiska utfall. Utbildning gällande hur mål bör utformas.”

”Intervjuteknik. Utbildning med fokus på SANTE F:s dokument. T.ex. så är en ny vägledning snart färdig som ersätter 2006/677 men det finns även många andra dokument som skulle kunna bli mer synliga.”

”Revisionsteknik.”

”Att samla information och göra bedömningar vid en revision samt skriva revisionsrapport.”

”Revisionsmetodik. Revisionsområdet finansiering.”

Flera lyfter behovet av att utveckla samsyn och kompetens genom utbyte mellan revisorer, t.ex. genom att följa med andra revisorer ut på revision. Det är knappast förvånande, då många länsstyrelser endast har en anställd revisor, så det finns inte alltid någon inom den egna organisationen att gå bredvid eller lära sig av.

”Samsyn i bedömningar mellan myndigheter.”

”Jag tycker det vore värdefullt om SLV anmodade om att vi revisionsledare en gång per år ska följa en annan revisionsledare i annat län vid en revision och att det efterföljande gjordes någon form av enklare strukturerad uppföljning av iakttagelserna (vad jag lärt mig eller vad jag sett hos den andre som kan vara möjligt att utveckla vidare).”

”Skulle vara bra om vi kunde ha ett utbyte mellan Jordbruksverket, Livsmedelsverket och länsstyrelserna, så att vi kunde följa med varandra ut på revisioner inom andra områden än de områdena som vi vanligen reviderar. Fortsätta med gemensamma kontroldagar för alla de reviderande myndigheterna.”

”Scenarier för att nå enhetlighet av bedömningar.”

”Samsyn mellan myndigheter.”

5.5 Slutsatser från undersökningen bland revisorer

Revisorerna har en god grundutbildning; alla har en högskoleutbildning inom ett relevant område. Nästan alla har erfarenhet från arbete med offentlig kontroll, vilket avspeglas i god kunskap inom lagstiftningen och Nationella kontrollplanen, NKP. Denna arbetslivserfarenhet tillsammans med erfarenhet från ledande roller och myndighetsövning generellt gör att det som i EU-kommissionens riktlinjer för utförande av revisioner kallas ledarskaps-/organisatoriska färdigheter är säkerställt.

Det är snarare kunskap och kompetens inom just revision som brister. Revisionserfarenheten är generellt låg, nästan hälften av länsstyrelserevisorerna jobbar ytterst lite med revisioner, upp till tio procent av en heltid. Detta är oundvikligt, då länsstyrelserna endast utför revision inom sitt eget län. Antalet kommunala kontrollmyndigheter som ska revideras är ojämnt fördelade mellan länen. En utredning om det nationella revisionssystemet från Livsmedelsverket och Jordbruksverket⁹, har föreslagit att färre länsstyrelser skulle utföra revisioner och i stället arbeta över länsgränserna. Länsstyrelserna har inte tagit ställning till ett sådant förslag. De länsstyrelserepresentanter som deltog i utredningen såg att det finns fördelar med det nuvarande systemet, då länsstyrelserna har andra kontakter med de kommunala kontrollmyndigheterna i länet och inblick i deras verksamhet, vilket är en fördel i revisionsarbetet.

Drygt en tredjedel av revisorerna har endast gjort upp till fem revisioner under de senaste fem åren. Bland dessa finns både nya revisorer och revisorer med längre erfarenhet. Få av revisorerna har erfarenhet av arbete med andra typer av revisioner än revisioner av kontrollmyndigheter eller företag i

⁹ Utredning av det svenska systemet för revision av kontrollen i livsmedelskedjan, Förslag till en verkningsfull revisionsorganisation, Livsmedelsverket, Dnr 2020/02068

livsmedelskedjan. En av fem revisorer har inte gått någon revisionsutbildning. Detta visar sig också i att en relativt många revisorer upplever brist på kunskap om riktlinjer och kunskapsstöd inom revisionssystemet samt brist på kompetens att utföra vissa moment i revisionsarbetet eller att göra bedömningar av vissa revisionsområden.

En tredjedel av revisorerna upplever inte att de har tillräcklig kompetens inom arbete med revisioner enligt kontrollförordningen generellt. Generellt visar resultaten på vikten av vägledning, kunskapsutbyte och utbildning inom systemet. Att en stor andel av revisorerna inte anser sig ha tillräcklig kunskap inom att utbilda och vägleda andra som ska arbeta med revision visar på behoven av att finna sätt att samarbeta mellan myndigheterna för att få möjligheten att lära sig av en mer erfaren revisor.

6. Undersökningsresultat för chefer till revisorer

Antal chefer till revisorer som besvarade undersökningen var 18.

6.1 Arbetsuppgift i revisionssystemet

Chefernas erfarenhet av revision är främst chefsrollen, men några chefer har också varit revisor, sakkunnig/expert i juridiska frågor eller sekreterare vid revisioner.

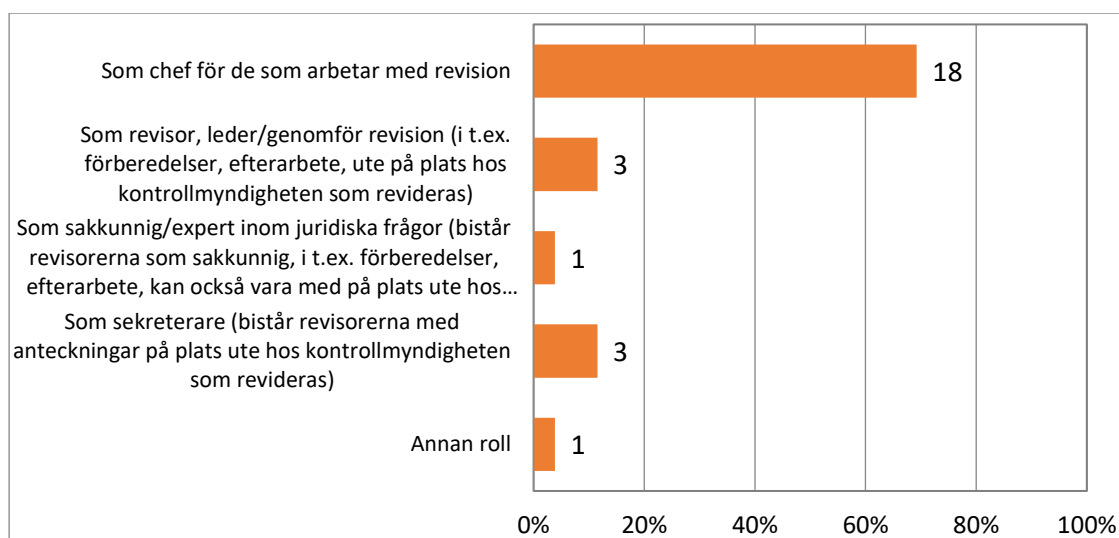

Diagram 13. I vilken/vilka roller har du arbetat med revision enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen? Flera svar kan anges. Antal. (n=18 chefer)

De allra flesta av cheferna, 15 av 18 arbetar endast 1-5 procent med att vara chef för revisorer.

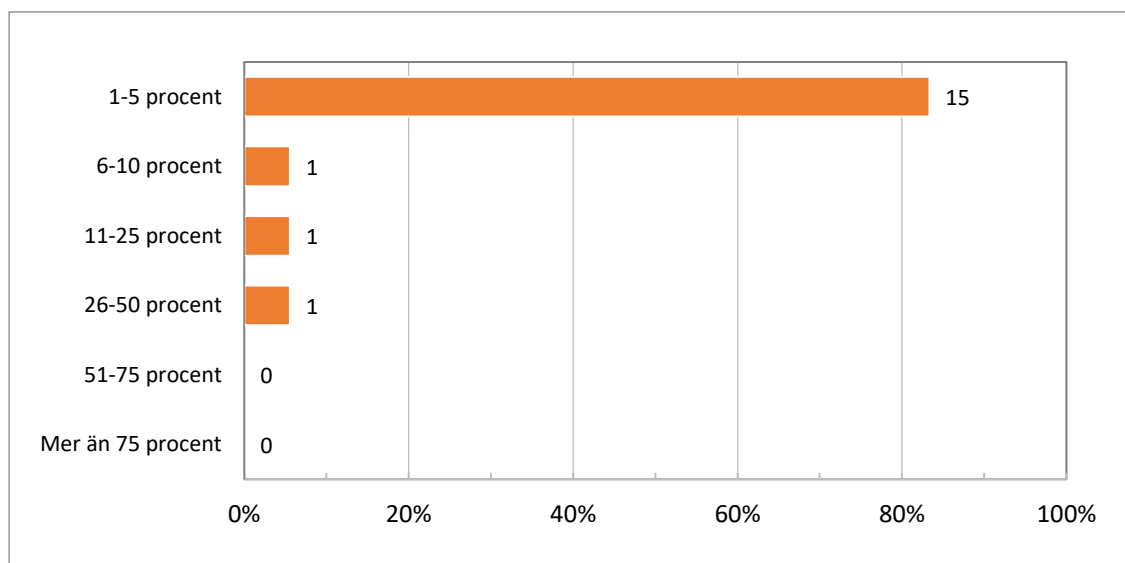

Diagram 14. Hur stor andel av en heltidstjänst arbetar du i genomsnitt under ett år som chef med frågor gällande revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen? Antal. (n=18 chefer)

6.2 Utbildning och arbetslivserfarenhet

Till skillnad från revisorerna har cheferna inte alls i så stor utsträckning arbetat med offentlig kontroll i livsmedelskedjan, endast 6 av de 18 har en sådan erfarenhet. Ännu färre, 2 av de 18 cheferna har erfarenhet av att arbeta med andra typer av revisioner än revision av kontrollmyndigheter eller offentlig kontroll.

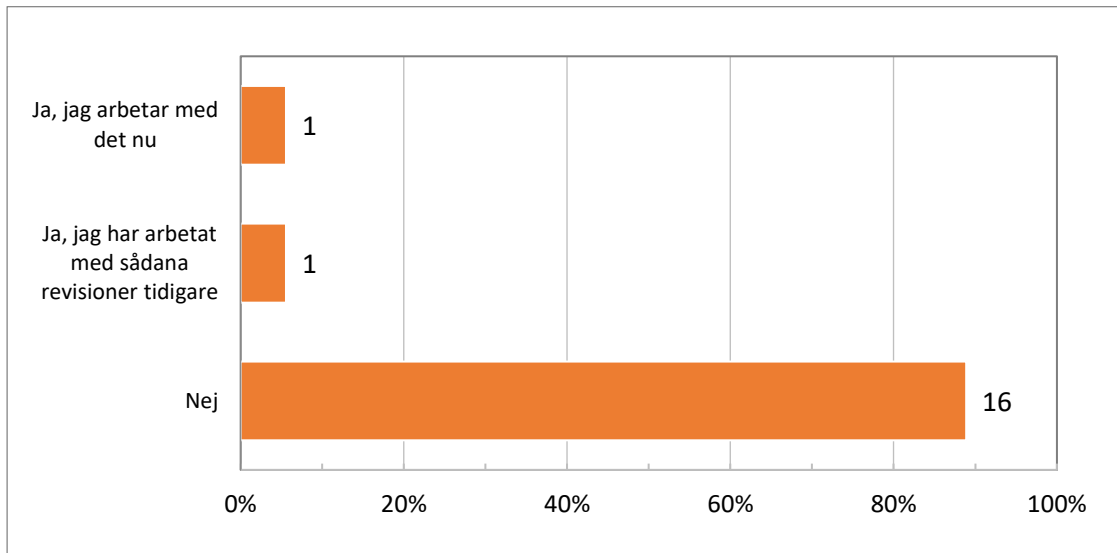

Diagram 15. Har du erfarenhet av att arbeta med andra typer av revisioner än revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen, t.ex. enligt internrevisionsförordningen eller ISO-standard, normerande granskningar av revisioner, granskning/revision av kvalitetssystem? Räkna inte in revisioner som du genomfört inom ramen för offentlig kontroll. Antal. (n=18 chefer)

Endast 4 av de 18 cheferna har någon form av utbildning inom revision. Två har gått BTSF-kurs, som ger utbildning i systemet för revision av kontrollmyndigheter enligt kontrollförordningen.

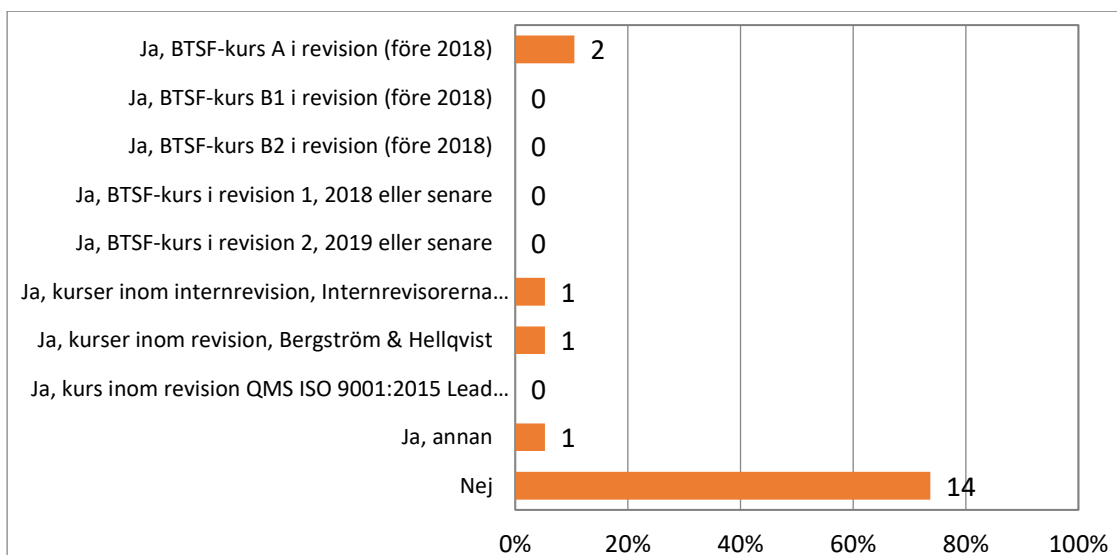

Diagram 16. Har du utbildning i revision/revisionsmetodik? Flera svar kan anges. Antal. (n=18 chefer)

6.3 Chefernas bedömning av sin egen kunskap och kompetens

Cheferna fick bedöma sin egen kunskap om olika dokument och arbetsuppgifter inom revision. Bedömningen gjordes utifrån deras arbetsuppgift att vara chef för revisorer. En stor andel av cheferna upplever kunskapsbrister. Drygt hälften anser att de inte har tillräcklig kunskap generellt om revision av kontrollmyndigheter enligt kontrollförordningen (fråga f i diagrammet nedan). Kunskapen om riktlinjerna för utförandet av revisioner (fråga a), som är ett viktigt dokument att känna till som chef är det endast tre chefer som anser att de har tillräcklig kunskap om. Även att utbilda och vägleda andra som ska arbeta med revision eller att representera Sverige i internationellt arbete är arbetsuppgifter där de flesta av cheferna inte ser att de har tillräcklig kunskap.

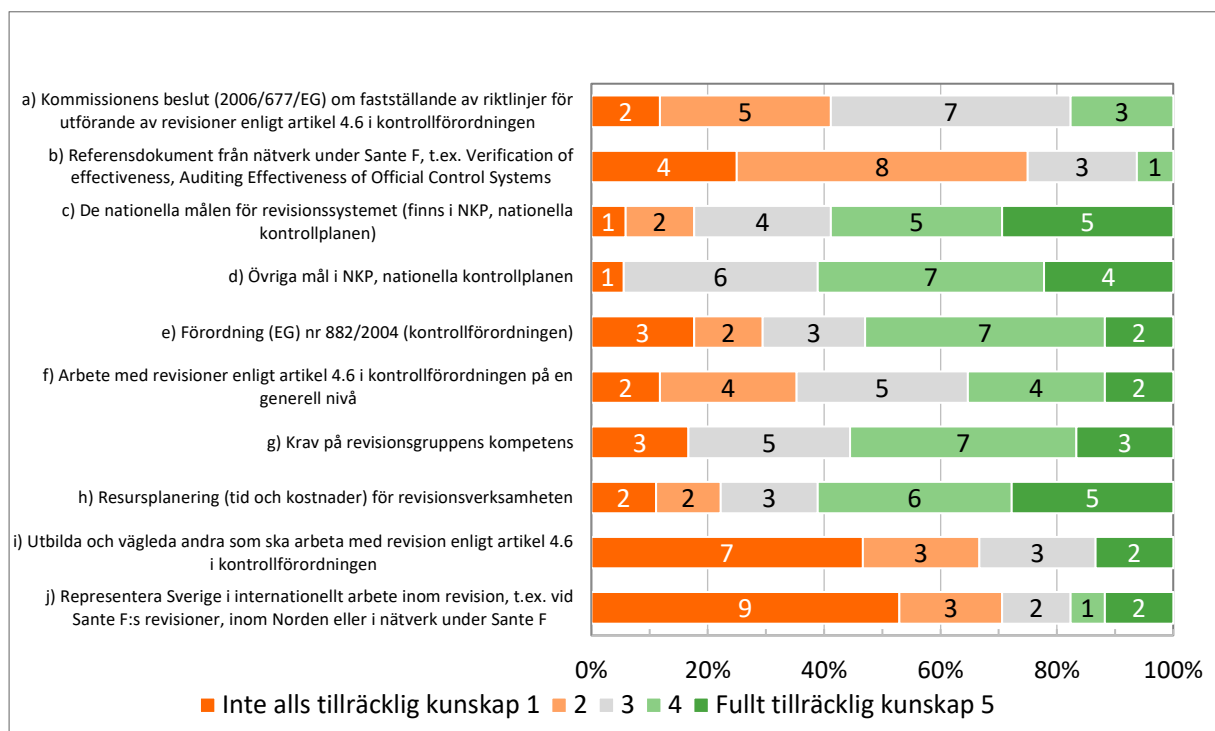

Diagram 17. I vilken grad tycker du att du har tillräcklig kunskap om nedanstående för att vara chef för dem som arbetar med revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen? Antal (n= 18 chefer). När antalet inte summerar till 18 har övriga besvarat frågan med "Vet ej" eller "Inte relevant". Det gäller maximalt 3 chefer per fråga.

Med den lilla arbetstid cheferna lägger på revision, så är de inte specialister inom området. Utbildning och vägledning av nya revisorer sker med fördel av dem som är kunniga inom revision. Många länsstyrelser har dock endast en anställd revisor, så det finns inte alltid någon inom den egna organisationen att gå bredvid för att lära sig.

När det gäller representation internationellt sköts detta i första hand av de centrala myndigheterna Livsmedelsverket och Jordbruksverket. Vid Santé F-revisioner är det dock viktigt att länsstyrelserna har chefer som deltar och som kan svara på frågor.

6.4 Chefernas bedömning av revisorernas kompetens

Chefernas bedömning av medarbetarnas kunskap om olika dokument och lagstiftning för arbetet med revisioner är betydligt mer positiv än medarbetarnas egen bedömning. Det enda område inom vilket mer än en tredjedel av cheferna tror att deras medarbetare inte har tillräcklig kunskap/kompetens är referensdokumenten från Santé F. I övriga frågor tror mellan 75 och 90 procent av cheferna att deras medarbetare har tillräcklig kunskap och kompetens.

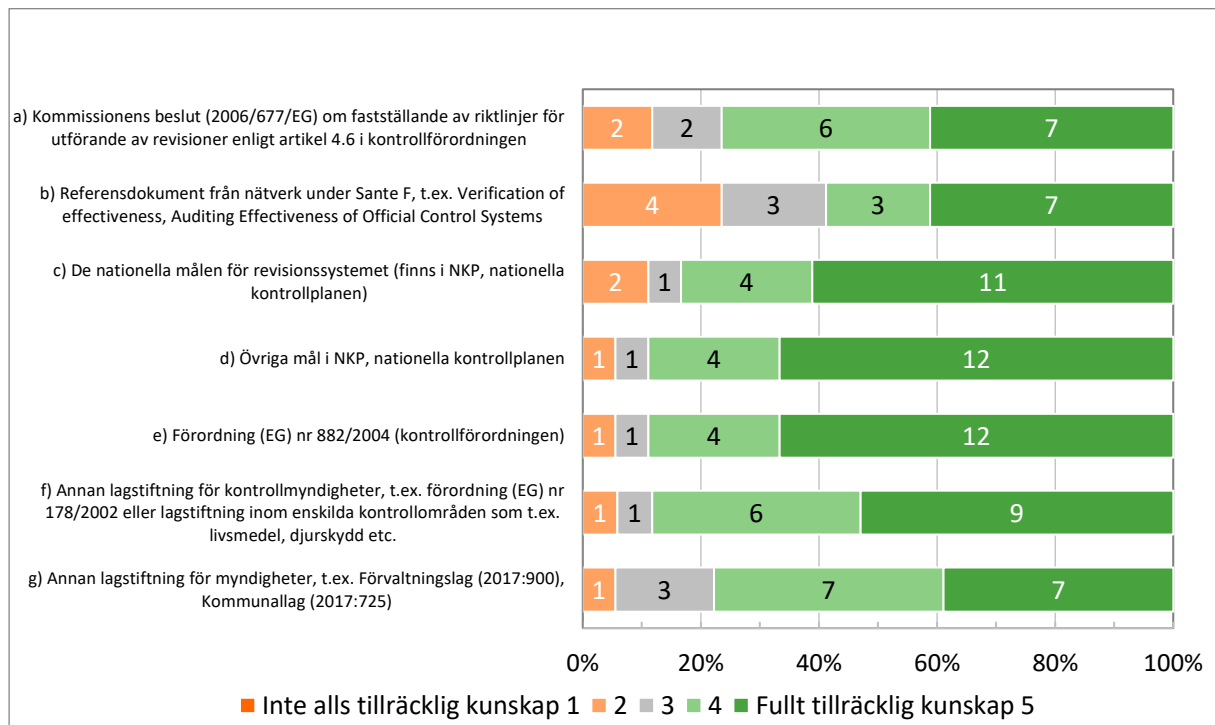

Diagram 18. I vilken grad tycker du att din/dina medarbetare inom revision har tillräcklig kunskap om nedanstående dokument och lagstiftning för arbetet med revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen? Om du har flera medarbetare som arbetar med detta, gör en samlad bedömning av medarbetarnas kunskap, d.v.s. om de tillsammans har tillräcklig kunskap. Antal (n= 18 chefer). När antalet inte summerar till 18 har övriga besvarat frågan med "Vet ej" eller "Inte relevant". Det gäller maximalt 1 chef per fråga.

Mönstret ser likadant ut i chefernas bedömning av medarbetarnas kompetens inom olika arbetsmoment i revisionsarbetet. Endast vad gäller att representera Sverige i internationellt arbete inom revision och att utbilda och vägleda andra som ska arbeta med revision finns en viss tveksamhet hos chefer om medarbetarna har tillräcklig kompetens. I övrigt anser mer än 70 och ända upp till 100 procent att medarbetarna har tillräcklig kompetens inom olika områden (se diagram 19-20 nästa sida).

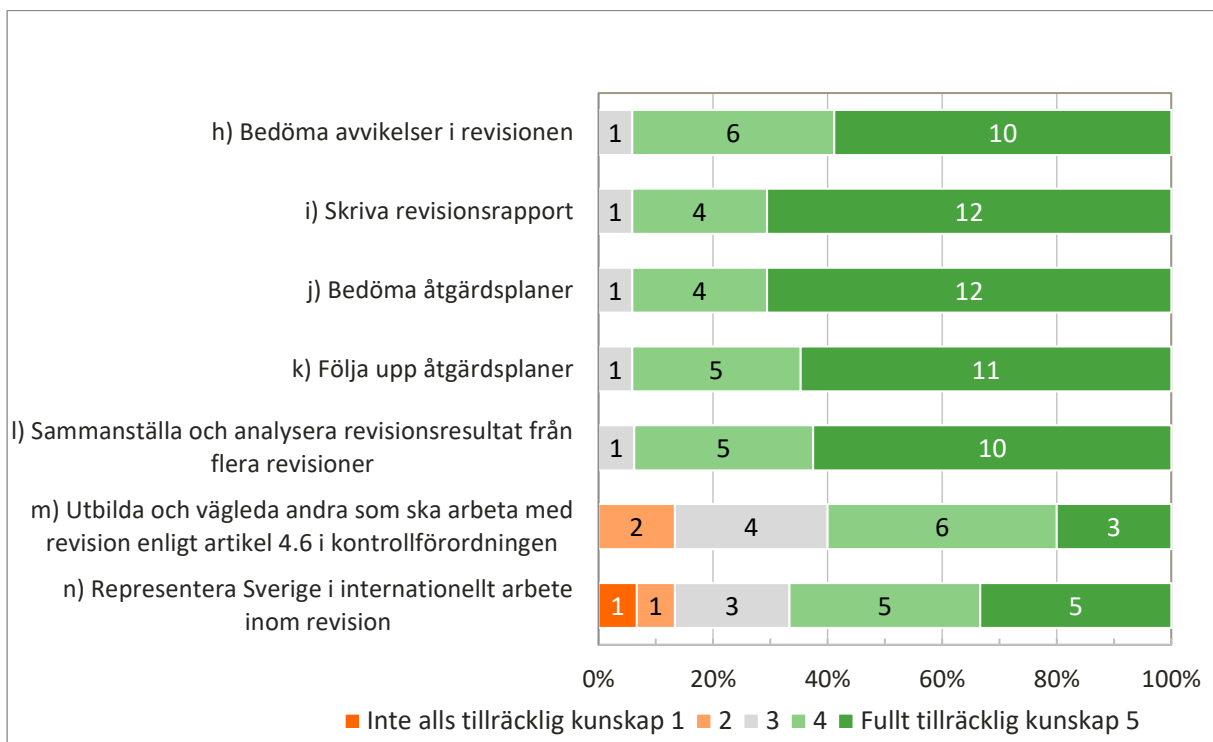
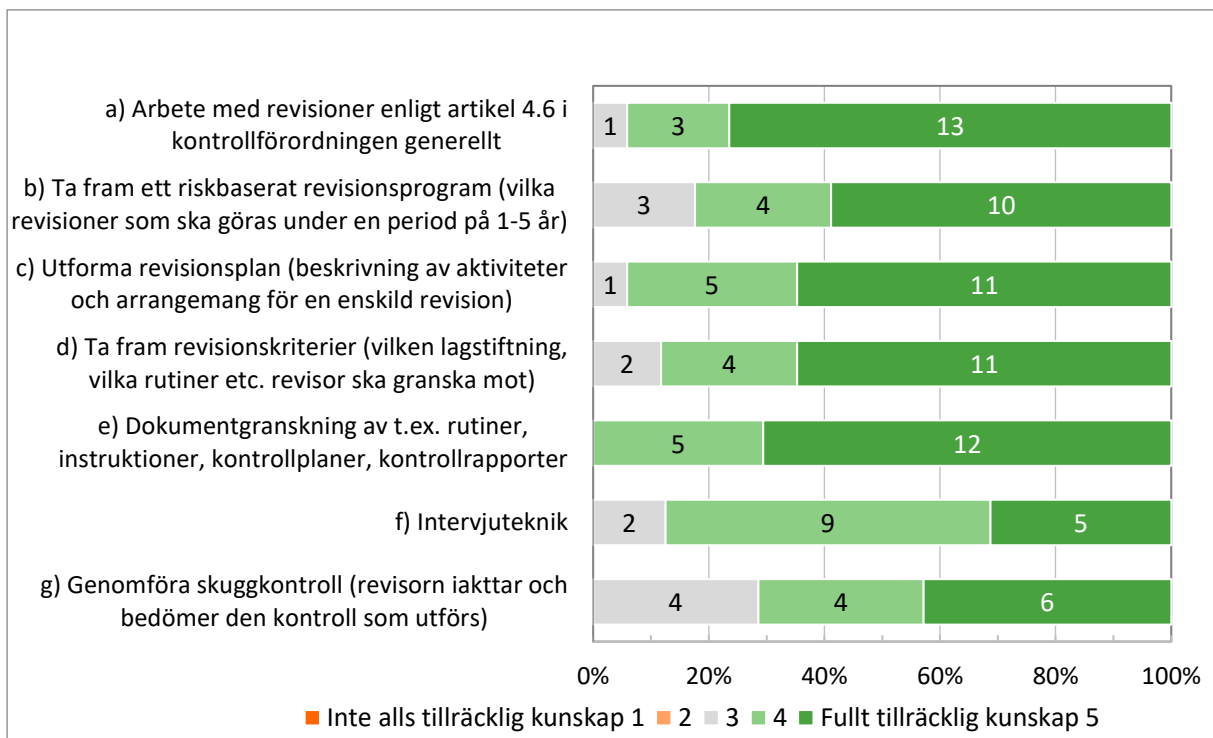

Diagram 19-20. I vilken grad tycker du att din/dina medarbetare inom revision har tillräcklig kompetens inom nedanstående områden för arbetet med revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen? Om du har flera medarbetare som arbetar med detta, gör en samlad bedömning av medarbetarnas kompetens, d.v.s. om de tillsammans har tillräcklig kompetens. Antal (n= 18 chefer). När antalet inte summerar till 18 har övriga besvarat frågan med "Vet ej" eller "Inte relevant". Det gäller maximalt 3 chefer per fråga.

Att cheferna har en mer positiv bild av medarbetarnas kunskap och kompetens än medarbetarna själva kan förklaras av att cheferna i de allra flesta fall ägnar betydligt mindre tid till och kan mindre om revisionsfrågor än medarbetarna. Därför kan de ha svårt att bedöma medarbetarnas kunskap och

kompetens. Medarbetarnas större kunskap inom området gör att de oftare ser kunskapsluckor hos sig själva. En annan förklaring till skillnaderna i bedömningen kan vara att uppfattningen skiljer sig mellan chefer och medarbetare om vad som är ”tillräcklig” kompetens för en arbetsuppgift som inte upptar så stor del av arbetstiden.

6.5 Slutsatser från undersökningen bland chefer för revisorer

Cheferna inom revisionssystemet uppvisar i många fall en begränsad kunskap om och erfarenhet av revision. De flesta cheferna har en verksamhet där en ytterst begränsad tid ägnas åt revision.

Det är inte realistiskt att tro att chefer som har så begränsad tid till revisionsfrågorna kommer att ha möjlighet att bygga expertkunskap inom revision. En chef inom revisionssystemet behöver dock ha grundläggande kunskap om revision och de förväntningar som finns på cheferna i systemet. Det är cheferna som ansvarar för att följa upp att revisionerna utförs enligt plan, med tillräcklig kvalitet och enhetlighet och på ett sätt som stämmer överens med målen för revisionen. De ska säkerställa resurserna i arbetet och att grundläggande kompetenskrav är fyllda. Det är otillfredsställande att endast tre av de 18 svarande cheferna för dem som utför revision anser sig ha tillräcklig kunskap om EU-kommissionens riktlinjer för utförande av revisioner enligt kontrollförordningen, som just pekar på kraven på ett fungerande revisionssystem.

Det finns kurser som ger introduktion till revisionssystemet inom EU:s utbildningar Better training for safer food (BTSF), men de genomförs oregelbundet, är omfattande och genomförs normalt i ett annat EU-land. Det är uppenbart att det finns behov av en svensk, kortare webbutbildning för chefer, som ger den grundläggande kunskap cheferna behöver. Detta är också något som uttrycks av några chefer i de öppna svaren i undersökningen. Ett citat finns nedan:

”Det borde finnas en grundläggande och fördjupande utbildning som är riktad till ansvariga chefer på Länsstyrelserna. Det hade även varit bra om liknande utbildning fanns för de jurister som deltar i revisionerna.”

Förutom utbildning är det lämpligt att cheferna då och då följer med ut på revision som ett led i uppföljningen av arbetet, men också för egen kompetensutveckling. Det är vidare viktigt att cheferna införlivar kompetensutveckling inom revision i kompetensutvecklingsplanerna för de anställda revisorerna.

I nästa avsnitt redovisas kompetenskriterier för rekrytering av revisorer och sakkunniga som deltar i revisionerna, men också exempel på introduktion och kompetensutveckling för revisorer, sakkunniga och chefer. Detta är avsett att vara ett stöd för cheferna i arbetet med att utveckla kompetensen inom revisionsarbetet.

7. Kompetenskriterier och exempel på introduktion och kompetensutveckling

I detta avsnitt redovisas kompetenskriterier för rekrytering av revisorer och sakkunniga som deltar i revisionerna, men också förslag på introduktion och kompetensutveckling för revisorer, sakkunniga och chefer. Detta är avsett att vara ett stöd för chefer och medarbetare i arbetet med att utveckla kompetensen inom revisionsarbetet. Kriterierna och förslagen är endast rekommendationer och får användas flexibelt, då rekryteringssituationerna och möjligheten till fokus på revisionsuppgifterna varierar mellan olika myndigheter. Önskar du som läsare veta mer om förslagen nedan går det bra att kontakta Livsmedelsverkets revisionsteam via funktionsbrevlådan Revision@livsmedelsverket.se.

7.1 Kompetenskriterier, introduktion och kompetensutveckling för revisorer

Grundkraven som redovisas nedan är en miniminivå. Det som nu står som förslag på meriter kan användas även som grundkrav.

Kompetenskriterier vid extern eller intern rekrytering av revisorer

Grundkrav

- Högskoleutbildning
- Uttrycker sig väl i tal och skrift på svenska

Meriterande

- Erfarenhet av revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 6 i förordning (EU) 2017/625, som revisor eller sakkunnig
- Erfarenhet av annan verksamhetsrevision
- Erfarenhet av kvalificerat kvalitetsarbete enligt t.ex. ISO-standard
- Erfarenhet av arbete med offentlig kontroll inom livsmedelskedjan
- Erfarenhet från ledande roll och/eller myndighetsutövning
- BTSF-kurs¹⁰ i revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 6 i förordning (EU) 2017/625
- Annan utbildning i verksamhetsrevision

¹⁰ EU-kommissionens utbildningar inom livsmedelskedjan "Better Training for Safer Food". Revisionskurserna har de som utför revision enligt kontrollförordningen och chefer för revisionsverksamheten som målgrupp.

Personliga egenskaper

- Samarbetsförmåga
- Förmåga att lyssna
- Tydlig i kommunikation
- Strukturerat arbetssätt
- Förmåga att se helheter och göra bedömningar i olika situationer
- Hög integritet och kunna framföra styrkor och brister till politiker, chefer och inspektörer på ett balanserat och pedagogiskt sätt

Exempel på introduktion och kompetensutveckling för revisorer

Här finns exempel på introduktion och kompetensutveckling. Olika delar kan bli aktuella beroende på revisorns bakgrund.

Information att ta del av

- EU-kommissionens vägledning om tillämpningen av bestämmelserna avseende revisioner som ska utföras enligt artikel 6 i förordning (EU) 2017/625¹¹.
- Dokument från revisionsnätverket inom Santé F. Aktuella dokument finns på Livsmedelsverkets hemsida under rubriken ”Vägledningar och information från EU-kommissionen”, underrubrik ”Revision”.
- NKP-webben. Här finns information om den nationella kontrollplanen, kontrollsystemet i livsmedelskedjan, aktuella mål för kontrollen och även information om revisionssystemet under fliken ”Revision av kontrollmyndigheter”. Under denna flik finns även de nationella revisionsmålen.
- Förordning (EU) 2017/625 (Kontrollförordningen).
- Övriga relevant lagstiftning för kontrollen i livsmedelskedjan.
- Livsmedelsverkets Kontrollwiki (kontrollwiki.livsmedelsverket.se), fliken ”Revision av kontrollmyndigheters livsmedelskontroll”. Här finns information för dem som arbetar med revision av livsmedelskontrollen, bland annat om riskbaserade revisionsprogram, revisionsprocessen och revisionsområden. I Kontrollwiki finns även fördjupad information om livsmedelskontrollen och tolkning av lagstiftningen.

¹¹ Kommissionens tillkännagivande rörande vägledning om tillämpningen av bestämmelserna avseende revisioner som ska utföras enligt artikel 6 i förordning (EU) 2017/625 (2021/C 66/02)

Utbildning

- Utbildning i verksamhetsrevision och/eller BTSF-kurs¹² i revision. Aktuella BTSF-kurser finns på Livsmedelsverkets hemsida (livsmedelsverket.se/om-oss/kurser-och-seminarier/better-training-for-safer-food).
- Revisorn följer med erfaren revisor ut på revision, gärna flera olika revisioner och revisorer.
- Besök på kontrollmyndigheter, följa med ut på den typ av kontroll som revisorn ska revidera.

7.2 Kompetenskriterier, introduktion och kompetensutveckling för sakkunniga

Kompetenskriterier för sakkunniga är ett stöd för rekrytering av de som deltar som experter vid skuggkontroller eller på annat sätt utgör expertstöd vid revisioner i livsmedelskedjan. Bedömning av sakkunnigs kompetens görs om möjligt både av sakkunnigs chef och av en erfaren sakkunnig eller person med motsvarande kännedom inom sak-/kompetensområdet.

De sakkunniga behöver inte samma djupa kompetens inom revision som revisorerna, deras huvudkompetens är att vara kunnig inom sitt sakområde, t.ex. den bransch/process där skuggkontrollen utförs, som t.ex. dricksvatten eller ett revisionsområde som till exempel beredskap. En viss orientering inom revisionsuppdraget behövs dock för att kunna axla rollen som sakkunnig.

Kompetenskriterier vid extern eller intern rekrytering av sakkunniga

- Erfaren/mycket erfaren som kontrollant eller som annan sakkunnig inom det sak- eller kompetensområde som ingår i revisionen.
- Har arbetat återkommande inom sak- eller kompetensområdet under de senaste fem åren.
- Kunskap om relevant lagstiftning och kontrollmyndigheters arbetssätt.
- Uttrycker sig väl i tal och skrift på svenska.

Personliga egenskaper

- Samarbetsförmåga
- Förmåga att lyssna
- Tydlig i kommunikation
- Strukturerat arbetssätt
- Förmåga att se helheter och göra bedömningar i olika situationer
- Hög integritet och kunna framföra styrkor och brister till politiker, chefer och inspektörer på ett balanserat och pedagogiskt sätt.

¹² EU-kommissionens utbildningar inom livsmedelskedjan "Better Training for Safer Food". Revisionskurserna har de som utför revision enligt kontrollförfordningen och chefer för revisionsverksamheten som målgrupp.

Exempel på introduktion och kompetensutveckling för sakkunniga

Information att ta del av

- Aktuell lagstiftning, vägledning, branschriktlinjer, rutiner inom sak- eller kompetensområde som ska granskas.
- NKP-webben. Här finns information om revisionssystemet under fliken ”Revision av kontrollmyndigheter”. Under denna flik finns även de nationella revisionsmålen.
- Livsmedelsverkets Kontrollwiki (kontrollwiki.livsmedelsverket.se), fliken ”Revision av kontrollmyndigheters livsmedelskontroll”. Här finns information för dem som arbetar med revision av livsmedelskontrollen, bland annat om riskbaserade revisionsprogram, revisionsprocessen och revisionsområden.

Utbildning

- Introduktion till rollen som sakkunnig och information om aktuellt sakområde och revision, som erbjuds av den myndighet som ansvarar för revisionen.

7.3 Introduktion och kompetensutveckling för chefer till revisorer

I de allra flesta fall är cheferna till revisorer också chef för medarbetare med helt andra arbetsuppgifter och kompetenser. Vi föreslår därför inte kompetenskriterier vid rekrytering av chefer till revisorer, utan i stället endast förslag till introduktion och kompetensutveckling:

Exempel på introduktion och kompetensutveckling för chefer för revisorer

Information att ta del av

- EU-kommissionens vägledning om tillämpningen av bestämmelserna avseende revisioner som ska utföras enligt artikel 6 i förordning (EU) 2017/625¹³.
- NKP-webben. Här finns information om revisionssystemet under fliken ”Revision av kontrollmyndigheter”. Under denna flik finns även de nationella revisionsmålen.
- Livsmedelsverkets Kontrollwiki (kontrollwiki.livsmedelsverket.se), fliken ”Revision av kontrollmyndigheters livsmedelskontroll”. Här finns information för dem som arbetar med revision av livsmedelskontrollen, bland annat om riskbaserade revisionsprogram, revisionsprocessen och revisionsområden.

Utbildning

¹³ Kommissionens tillkännagivande rörande vägledning om tillämpningen av bestämmelserna avseende revisioner som ska utföras enligt artikel 6 i förordning (EU) 2017/625 (2021/C 66/02)

- Chefen följer med erfaren revisor ut på revision, gärna flera olika revisioner och revisorer
- BTSF-kurs¹⁴ i revision. Aktuella BTSF-kurser finns på Livsmedelsverkets hemsida (livsmedelsverket.se/om-oss/kurser-och-seminarier/better-training-for-safer-food).

¹⁴ EU-kommissionens utbildningar inom livsmedelskedjan "Better Training for Safer Food". Revisionskurserna har de som utför revision enligt kontrollförfordningen och chefer för revisionsverksamheten som målgrupp.

8. Behov av fortsatta kompetensutvecklande insatser på nationell nivå

Det finns stora behov av kompetensutvecklande insatser i det svenska revisionssystemet i sin helhet. Det behov som lyfts fram särskilt av de revisorer och chefer som deltog i kartläggningen är en svensk utbildning om revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 6 i kontrollförordningen, rådets förordning (EU) 2017/625. Utbildningen behöver utformas med revisorer, sakkunniga och chefer för revisorer som målgrupp. En möjlighet är webbutbildningar via en utbildningsportal, eventuellt med ett kunskapstest efter varje avsnitt. En annan möjlighet är återkommande utbildningstillfällen på distans med möjlighet till interaktivitet, som innehåller grundläggande utbildning om revisionen, men också aktuell information. Oavsett vägval, så kräver utveckling av en nationell utbildning ett engagemang från en arbetsgrupp med revisorer som kan fylla utbildningen med innehåll.

En annan viktig åtgärd är att utveckla och etablera arbetssätt för rekrytering och tilldelning av sakkunniga i revisioner. Ansvar för att bemanna revisionsteamet med rätt kompetens vilar på varje reviderande myndighet. Myndigheterna, både de som reviderar och de som blir reviderade, behöver dock samarbeta i rekrytering, utbildning och fördelning av sakkunniga

En mycket viktig del i revisionssystemet är att uppnå en enhetlig bedömning av efterlevnaden av lagstiftningen. För att uppnå detta krävs också enhetliga arbetssätt. Livsmedelsverket ansvarar redan nu för vägledning till länsstyrelserna i deras revision av livsmedelskontrollen vid de kommunala kontrollmyndigheterna. Ett samarbete har också inletts mellan Livsmedelsverket och Jordbruksverket för att uppnå enhetlighet i arbetssätt och bedömningar i revisionerna av länsstyrelsernas kontroll i primärproduktionen.

Slutligen behöver de reviderande myndigheterna hitta en struktur för systematiskt genomförande av samrevisioner, d.v.s. att revisorer deltar i varandras revisioner för att lära och nå samsyn. Under år 2020 har flertalet revisioner genomförts digitalt på grund av rådande smittskyddsläge. Digitala revisioner möjliggör för fler att delta, vilket kan underlätta samrevisioner. Deltagande i sådana är mycket viktigt för nya revisorer, men också för de revisorer som arbetat längre tid, då samrevisioner också ska bidra till enhetliga bedömningar i revisionssystemet och utvecklingen av arbetssätt. Vidare bör också chefer till revisorer bättre ta vara på möjligheten att delta vid revisioner, för en förbättrad uppföljning av revisionsverksamheten.

Sammanfattningsvis bör de som utför revisioner ges bättre förutsättningar att vara trygga med sin kompetens. Att regelbundet utföra tillräckligt antal revisioner är viktigt, men också att få utbildning och kunskapsutbyte i arbetet. Förbättrad vägledning och samrevisioner kan bidra till ökad kompetens och en verkningfull revision med likvärdiga bedömningar.

Med denna rapport som underlag kommer Nationell revisionsgrupp att arbeta vidare med prioritering av åtgärder för fortsatt kompetensutveckling i revisionssystemet.

Bilaga 1, Följebrev, påminnelser och formulär revisorer

FÖLJEBREV

Rubrik i ämnesrad: Kompetenskartläggning bland dem som arbetar med revision

Hej!

Nationell revisionsgrupp är en samrådsgrupp för de myndigheter i livsmedelskedjan som utför revision eller blir reviderade utifrån de krav som ställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 [kontrollförordningen]. Nationell revisionsgrupp arbetar på regeringens uppdrag.

Under 2018 beslutade gruppen att genomföra en kompetenskartläggning bland dem som arbetar med revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen samt bland deras chefer. Syftet är att få en samlad bild av kompetensbehovet inom revisionsystemet, så att nationell revisionsgrupp kan förbättra stödet till kompetensutvecklingen. Vi passar också på att ställa frågor om hur din myndighet arbetar med revision.

De frågor du får i den här undersökningen går ut till dem som arbetar med revision enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen på länsstyrelser, Livsmedelsverket och Jordbruksverket.

Dina svar är mycket betydelsefulla, och vi önskar att du tar dig tid att svara så snart som möjligt. Vi räknar med att enkäten tar cirka XX minuter att besvara. **Vi vill ha ditt svar senast den xx.** Du kommer till enkäten genom att klicka på följande länk:[passlink]

Vill du göra ett uppehåll när du besvarar enkäten så kan du göra det genom att klicka på PAUS-knappen i enkäten. Klicka på länken på nytt när du vill fortsätta, t.ex. vid en annan tidpunkt. Om det krävs att du loggar in, för att kunna genomföra undersökningen, använd följande lösenord: [password]. Fungerar inte länken, klipp ut följande adress och klistra in den i din webbläsare. [altlink]

Sammanställningen av resultaten redovisas i en rapport eller PM under hösten 2019 och kommer att vara offentlig. I rapporten framgår inte hur någon enskild person har svarat. Öppna svar kan komma att redovisas som citat i rapporten.

Har du några frågor är du välkommen att kontakta undersökningsledare Christin Gössner; christin.gossner@livsmedelsverket.se

Stort tack för hjälpen på förhand!

Cecilia Svärd

Utvärderingschef Livsmedelsverket och Ordförande i nationell revisionsgrupp

PÅMINNELSEBREV

Hej!

För en tid sedan fick du en webbenkät om dina erfarenheter och dina kompetensbehov i arbetet med revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i förordning (EG) nr 882/2004 (kontrollförordningen). Syftet är att få en samlad bild av kompetensbehovet, så att nationell revisionsgrupp kan förbättra stödet till kompetensutvecklingen.

Dina svar är mycket betydelsefulla, och vi önskar att du tar dig tid att svara så snart som möjligt. Vi räknar med att enkäten tar cirka XX minuter att besvara. **Vi vill ha ditt svar senast den xx.**

Du kommer till enkäten genom att klicka på följande länk: [passlink]

Vill du göra ett uppehåll när du besvarar enkäten så kan du göra det genom att klicka på PAUS-knappen i enkäten. Klicka på länken på nytt när du vill fortsätta, t.ex. vid en annan tidpunkt. Om det krävs att du loggar in, för att kunna genomföra undersökningen, använd följande lösenord: [password].

Fungerar inte länken, klipp ut följande adress och klistra in den i din webbläsare. [altlink]

Sammanställningen av resultaten redovisas i en rapport eller PM under hösten 2019 och kommer att vara offentlig. I rapporten framgår inte hur någon enskild person har svarat. Öppna svar kan komma att redovisas som citat i rapporten.

Har du några frågor är du välkommen att kontakta undersökningsledare Christin Gössner; christin.gossner@livsmedelsverket.se

Stort tack för hjälpen på förhand!

Cecilia Svärd

Utvärderingschef Livsmedelsverket och Ordförande i nationell revisionsgrupp

FORMULÄR

Fråga 1: Arbetar du med revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i förordning (EG) nr 882/2004 (kontrollförordningen) i någon av följande roller? FLERA SVAR KAN ANGES.

1. Som revisor, leder/genomför revision (i t.ex. förberedelser, efterarbete, ute på plats hos kontrollmyndigheten som revideras)
2. Som sakkunnig/expert inom juridiska frågor (bistår revisorerna som sakkunnig, i t.ex. förberedelser, efterarbete, kan också var med på plats ute hos kontrollmyndigheten som revideras)
3. Som sekreterare (bistår revisorerna med anteckningar på plats ute hos kontrollmyndigheten som revideras)
4. Annan roll, nämligen: _____
5. Nej, jag arbetar inte med revision enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen

OM ALT 5 PÅ FRÅGA 1

Vi behöver inte ställa fler frågor till dig, eftersom du inte utför sådana revisioner. Vänligen markera denna ruta, och klicka på "NÄSTA"-knappen nedan så avslutas enkäten.

OM ALT 1-4 PÅ FRÅGA 1

Fråga 2: Hur stor andel av en heltidstjänst arbetar du i genomsnitt under ett år med revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen?

1. 1-5 procent
2. 6-10 procent
3. 11-25 procent
4. 26-50 procent
5. 51-75 procent
6. Mer än 75 procent

Fråga 3: Hur länge har du arbetat med revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen?

1. Mindre än ett år
2. 1-3 år
3. 4-6 år
4. 7-9 år
5. 10 år eller fler

Fråga 4: Hur många ordinarie revisioner enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen har du deltagit i under perioden 2014-2018? RÄKNA INTE IN UPPFÖLJANDE REVISIONER/UPPFÖLJNING AV ÅTGÄRDSPLANER.

1. 0
2. 1-5
3. 6-10
4. 11-20
5. 21-30
6. 31 eller fler

Fråga 5: Hur många ordinarie revisioner enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen har du deltagit i under 2018-2019 (genomförda hittills)? RÄKNA INTE IN UPPFÖLJANDE REVISIONER/UPPFÖLJNING AV ÅTGÄRDSPLANER.

Ange antal: _____.

OM DELTAGIT I MINST EN REVISION 2018-2019 PÅ FRÅGA 5

Fråga 6: I hur många av de revisioner du deltog i 2018-2019 ingick en skuggkontroll (då den reviderade myndigheten utför en kontroll vid en anläggning som revisionsgruppen skuggar och bedömer)?

Ange antal: _____.

OM DELTAGIT I REVISION MED SKUGGKONTROLL PÅ FRÅGA 6

Fråga 7: Vem/vilka var sakkunniga vid skuggkontrollen/skuggkontrollerna? (Den sakkunnige är den som har kompetens och erfarenhet av kontroll vid den typ av anläggning/produktionsinriktning där skuggkontrollen sker.) FLERA SVAR KAN ANGES.

1. Sakkunnig inom kontroll från Livsmedelsverkets sakkunnigpool
2. Sakkunnig inom kontroll ordnad av Jordbruksverket
3. Jag själv
4. Annan, nämligen _____

OM ALT 1-4 PÅ FRÅGA 1

Fråga 8: Har din myndighet tillgång till juriststöd i revisionsarbetet och i så fall hur? ANGE ENDAST ETT SVAR.

- a) Nej, vi har inte tillgång till juriststöd i revisionsarbetet överhuvudtaget
- b) Ja, vi kan ställa frågor till jurist vid behov, men jurist deltar inte i revisionsgruppen
- c) Ja, jurist kan ingå i revisionsgruppens arbete med förberedelser och/eller efterarbete, men deltar inte ute på plats hos kontrollmyndigheten
- d) Ja, jurist kan ingå i revisionsgruppen och även följa med ut på revision hos kontrollmyndigheten
- e) Vet ej

Fråga 9: Brukar din myndighet använda någon annan förstärkning av revisionsgruppen än sakkunnig för skuggkontroll eller jurist?

1. Ja, nämligen (ANGE TYP AV KOMPETENS) _____
2. Nej
3. Vet ej

Fråga 10: I vilken grad tycker du att du har tillräcklig kunskap om nedanstående dokument och lagstiftning för arbetet med revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen?

SKALA

1. Inte alls tillräcklig kunskap
 - 2.
 - 3.
 - 4.
 5. Fullt tillräcklig kunskap
 6. Inte relevant i min roll
 7. Vet ej/Känner inte till
-
- a) Kommissionens beslut (2006/677/EG) om fastställande av riktlinjer för utförande av revisioner enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen
 - b) Referensdokument från nätverk under Santé F, t.ex. Verification of effectiveness, Developing Objectives and Indicators, Auditing Effectiveness of Official Control Systems
 - c) De nationella målen för revisionssystemet (finns i NKP, nationella kontrollplanen)
 - d) Övriga mål i NKP, nationella kontrollplanen
 - e) Förordning (EG) nr 882/2004 (kontrollförordningen)
 - f) Annan lagstiftning för kontrollmyndigheter, t.ex. förordning (EG) nr 178/2002 eller lagstiftning inom enskilda kontrollområden som t.ex. livsmedel, djurskydd etc.
 - g) Annan lagstiftning för myndigheter, t.ex. Förvaltningslag (2017:900), Kommunallag (2017:725)

Fråga 11: Har du något du vill kommentera i dina svar på föregående fråga 10? Skriv ned det här:

12: I vilken grad tycker du att du har tillräcklig kompetens inom nedanstående områden för arbetet med revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen?

SKALA

1. Inte alls tillräcklig kompetens
 - 2.
 - 3.
 - 4.
 5. Fullt tillräcklig kompetens
 6. Inte relevant i min roll
 7. Vet ej/Känner inte till
-
- a) Arbete med revisioner enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen generellt
 - b) Ta fram ett riskbaserat revisionsprogram (vilka revisioner som ska göras under en period på ett eller fem år och på vilka grunder)
 - c) Utforma revisionsplan (beskrivning av aktiviteter och arrangemang för en enskild revision)
 - d) Ta fram revisionskriterier (vad/vilken lagstiftning, vilka rutiner etc. revisor/revisionsgrupp ska granska mot i revisionen)
 - e) Dokumentgranskning av t.ex. rutiner, instruktioner, kontrollplaner, kontrollrapporter.
 - f) Intervjuteknik
 - g) Genomföra skuggkontroll (revisorn/revisionsgruppen iakttar och bedömer den kontroll som utförs)
 - h) Bedöma avvikelser i revisionen
 - i) Skriva revisionsrapport
 - j) Bedöma åtgärdsplaner
 - k) Följa upp åtgärdsplaner
 - l) Sammanställa och analysera revisionsresultat från flera revisioner
 - m) Utbilda och vägleda andra som ska arbeta med revision enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen
 - n) Representera Sverige i internationellt arbete inom revision, t.ex. vid Santé F:s revisioner, i exportsammanhang, inom Norden eller i nätverk under Santé F

Fråga 13: Har du något du vill kommentera i dina svar på föregående fråga 12? Skriv ned det här:

Fråga 14: I vilken grad tycker du att du har tillräcklig kompetens för att vid en revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen göra bedömningar inom nedanstående revisionsområden? (Områdena beskrivs i Livsmedelsverkets handbok Revision av kontrollmyndigheter, avsnitt 4.3 "Revisionsområden" och avser krav på kontrollverksamheten som finns i Kontrollförordningen. Du har fått avsnittet som ett eget dokument bifogad i den e-post där du fick länken till undersökningen.)

SKALA

1. Inte alls tillräcklig kompetens
 - 2.
 - 3.
 - 4.
 5. Fullt tillräcklig kompetens
 6. Inte relevant i min roll
 7. Vet ej/Känner inte till
-
- a) Organisation och samordning
 - b) Mål
 - c) Opartiskhet
 - d) Befogenheter
 - e) Finansiering
 - f) Kontrollpersonal
 - g) Kompetens
 - h) Utrustning, utrymmen, provtagning
 - i) Registrering, godkännande, anläggningsförteckning
 - j) Riskbaserad kontroll
 - k) Rutiner och enhetlighet
 - l) Kontrollrapporter
 - m) Åtgärder vid bristande efterlevnad
 - n) Uppföljning
 - o) Revision
 - p) Beredskap
 - q) Öppenhet (transparens)

Fråga 15: Har du något du vill kommentera i dina svar på föregående fråga 14? Skriv ned det här:

Fråga 16: Arbetar du/har du under ditt yrkesliv arbetat med offentlig kontroll i livsmedelskedjan?

- a) Ja, med att utföra offentlig kontroll ute på anläggningar
- b) Ja, men endast administrativt arbete relaterat till offentlig kontroll
- c) Nej

OM JA PÅ FRÅGA 16

Fråga 17: Vid vilken/vilka myndigheter arbetar du/har du arbetat med offentlig kontroll i livsmedelskedjan? FLERA SVAR KAN ANGES.

- a) Jordbruksverket
- b) Livsmedelsverket
- c) Länsstyrelse
- d) Lokal kontrollmyndighet/kommun
- e) FIHM, Försvarsinspektören för hälsa och miljö (f.d. Generalläkaren)
- f) Annan, nämligen _____

Fråga 18: Vilken/vilka typer av offentlig kontroll i livsmedelskedjan arbetar du/har du arbetat med? ANGE ENDAST ETT SVAR FÖR VARJE TYP AV KONTROLL

Svarsalternativ

- a) Kontroll ute på anläggningar
- b) Endast administrativt
- c) Har inte arbetat med denna typ av kontroll

- Foder
- Djurskydd
- Djurhälsa
- ABP, animaliska biprodukter
- Läkemedel på gård
- Livsmedel i primärproduktion
- Livsmedel efter primärproduktion
- Dricksvatten
- Kontroll av ekologisk produktion
- Annan, nämligen _____

Fråga 19: Hur länge har du arbetat sammanlagt med offentlig kontroll i livsmedelskedjan under ditt yrkesverksamma liv?

- a) Mindre än ett år
- b) 1-3 år
- c) 4-6 år
- d) 7-9 år
- e) 10 år eller fler

OM ALT 1-4 PÅ FRÅGA 1

Fråga 20: Har du erfarenhet av att genomföra andra typer av revisioner än revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen, t.ex. enligt internrevisionsförordningen eller ISO-standard, normerande granskningar av revisioner, granskning/revision av kvalitetssystem? RÄKNA INTE IN REVISIONER SOM DU GENOMFÖRT INOM RAMEN FÖR OFFENTLIG KONTROLL.

- a) Ja, jag arbetar med det nu
- b) Ja, jag har gjort sådana revisioner tidigare
- c) Nej

OM JA PÅ FRÅGA 20

Fråga 21: Hur länge har du arbetat med andra typer av revisioner?

- a) Mindre än ett år
- b) 1-3 år
- c) 4-6 år
- d) 7-9 år
- e) 10 år eller fler

OM ALT 1-4 PÅ FRÅGA 1

Fråga 22: Har du, förutom erfarenhet av offentlig kontroll i livsmedelskedjan eller revisionserfarenhet, också erfarenhet av att arbeta i någon eller några roller enligt nedan? FLERA SVAR KAN ANGES.

- a) Chef
- b) Annan arbetsledande roll utan chefsansvar, t.ex. teamledare, projektledare
- c) Arbete med organisatoriska frågor, t.ex. controller, verksamhetsutvecklare, kvalitetsutvecklare/kvalitetsansvarig etc.
- d) Myndighetsutövning generellt
- e) Nej, ingen av ovanstående roller

OM ALTERNATIV 1-4 PÅ FRÅGA 22

Fråga 23: Hur länge har du arbetat sammanlagt med arbetsuppgifter enligt det du angivit i föregående fråga 22?

- a) Mindre än ett år
- b) 1-3 år
- c) 4-6 år
- d) 7-9 år
- e) 10 år eller fler

OM ALT 1-4 PÅ FRÅGA 1

Fråga 24: Har du utbildning i revision/revisionsmetodik? FLERA SVAR KAN ANGES.

- a) Ja, BTSF-kurs A i revision (före 2018)
- b) Ja, BTSF-kurs B1 i revision (före 2018)
- c) Ja, BTSF-kurs B2 i revision (före 2018)
- d) Ja, BTSF-kurs i revision 1, 2018 eller senare
- e) Ja, BTSF-kurs i revision 2, 2019 eller senare
- f) Ja, kurser inom internrevision, Internrevisorerna Sverige
- g) Ja, kurser inom revision, Bergström & Hellqvist
- h) Ja, kurs inom revision QMS ISO 9001:2015 Lead auditor, Canea Utbildning
- i) Ja, annan nämligen _____
- j) Nej

Fråga 25: Vilken är din högsta utbildningsnivå? ANGE ENDAST ETT SVARSALTERNATIV.

1. Grundskola
2. Gymnasium
3. Universitet/högskola/yrkeshögskola, kortare än 3 år
4. Universitet/högskola 3-4 år
5. Universitet/högskola 5 år eller längre

Fråga 26: Vilken/vilka typ/er av utbildning/ar har du? FLERA SVAR KAN ANGES.

- a) Agronom
- b) Veterinär
- c) Civilingenjör
- d) Miljö- och hälsoskyddsinspektör
- e) Jurist
- f) Livsmedelstekniker
- g) Ekonom
- h) Annan, nämligen _____

Fråga 27: Nationell revisionsgrupp har som uppdrag att ge stöd till metod- och kompetensutveckling samt kunskapsdelning i revisionssystemet. Har du några särskilda utbildningar eller frågor som du vill att vi ska arbeta med för att stödja dem som arbetar med revision eller för att utveckla revisionssystemet?

OM ALT 1-5 PÅ FRÅGA 24

Fråga 28: Till dig som gått utbildning i revision inom BTSF: Är du intresserad av att vara med och ta fram en nationell kurs i revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i förordning (EG) nr 882/2004 (kontrollförordningen)? SVARET ÄR INTE BINDANDE.

1. Ja
2. Nej

Här kan du ange din e-postadress om du vill att vi tar kontakt angående detta.

OM ALT 1-4 PÅ FRÅGA 1

Du har nu kommit till slutet av undersökningen. Skicka in dina svar genom att markera "Ja, redo att avsluta" och därefter klicka på SKICKA-knappen.

1. Ja, redo att avsluta – Klicka också på SKICKA-knappen nedan

Bilaga 2 Följebrev, påminnelser och formulär chefer inom revision

FÖLJEBREV

Rubrik i ämnesrad: Kompetenskartläggning bland chefer inom revision

Hej!

Nationell revisionsgrupp är en samrådsgrupp för de myndigheter i livsmedelskedjan som utför revision eller blir reviderade utifrån de krav som ställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 [kontrollförordningen]. Nationell revisionsgrupp arbetar på regeringens uppdrag.

Under 2018 beslutade gruppen att genomföra en kompetenskartläggning bland de som arbetar med revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen samt bland deras chefer. Syftet är att få en samlad bild av kompetensbehovet i revisionssystemet, så att nationell revisionsgrupp kan förbättra stödet till kompetensutvecklingen.

De frågor du får i den här undersökningen går ut till samtliga chefer i revisionssystemet på länsstyrelser, Livsmedelsverket och Jordbruksverket.

Din medverkan i undersökningen är frivillig men mycket betydelsefull. Ju fler som svarar, desto sannare bild får vi. Vi räknar med att enkäten tar cirka XX minuter att besvara.

Du kommer till enkäten genom att klicka på följande länk: [passlink]

Vill du göra ett uppehåll när du besvarar enkäten så kan du göra det genom att klicka på PAUS-knappen i enkäten. Klicka på länken på nytt när du vill fortsätta, t.ex. vid en annan tidpunkt.

Sammanställningen av resultaten redovisas i en rapport eller PM under hösten 2019 och kommer att vara offentlig. I rapporten framgår inte hur någon enskild person eller myndighet har svarat. Öppna svar kan komma att redovisas som citat i rapporten.

Svara gärna så snart som möjligt, men notera att **sista svarsdag är XX**.

Har du några frågor är du välkommen att kontakta undersökningsledare Christin Gössner; christin.gossner@livsmedelsverket.se

Stort tack för hjälpen på förhand!

Cecilia Svärd

Utvärderingschef Livsmedelsverket och Ordförande i nationell revisionsgrupp

Om du vill läsa mer om hur Livsmedelsverket behandlar personuppgifter, se [Behandling av personuppgifter på Livsmedelsverket](#)

PÅMINNELSEBREV

Hej!

För en tid sedan fick du en webbenkät om dina erfarenheter och dina kompetensbehov i rollen som chef för dem som arbetar med revision av kontrollmyndigheter inom livsmedelskedjan (kommuner, länsstyrelser, Livsmedelsverket, Jordbruksverket). Syftet är att få en samlad bild av kompetensbehovet bland cheferna i revisionsystemet, så att nationell revisionsgrupp kan förbättra stödet till kompetensutvecklingen.

Dina svar är mycket betydelsefulla, och vi önskar att du tar dig tid att svara så snart som möjligt. Vi räknar med att enkäten tar cirka XX minuter att besvara. **Vi vill ha ditt svar senast den xx.** Du kommer till enkäten genom att klicka på följande länk: [passlink]

Du kommer till enkäten genom att klicka på följande länk: [passlink]

Vill du göra ett uppehåll när du besvarar enkäten så kan du göra det genom att klicka på PAUS-knappen i enkäten. Klicka på länken på nytt när du vill fortsätta, t.ex. vid en annan tidpunkt. Om det krävs att du loggar in, för att kunna genomföra undersökningen, använd följande lösenord: [password].

Fungerar inte länken, klipp ut följande adress och klistra in den i din webbläsare. [altlink]

Sammanställningen av resultaten redovisas i en rapport eller PM under hösten 2019 och kommer att vara offentlig. I rapporten framgår inte hur någon enskild person eller myndighet har svarat. Öppna svar på den sista frågan kan komma att redovisas som citat i rapporten.

Har du några frågor är du välkommen att kontakta undersökningsledare Christin Gössner; christin.gossner@livsmedelsverket.se

Stort tack för hjälpen på förhand!

Cecilia Svärd

Utvärderingschef Livsmedelsverket och Ordförande i nationell revisionsgrupp

FORMULÄR

Fråga 1: Är du chef för någon som arbetar med revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i förordning (EG) nr 882/2004 (kontrollförordningen)?

- a) Ja
- b) Nej

OM NEJ PÅ FRÅGA 1

Vi behöver inte ställa fler frågor till dig, eftersom du inte är chef för dem som arbetar med revision enligt kontrollförordningen.

Vänligen markera denna ruta, och klicka på "NÄSTA"-knappen nedan så avslutas enkäten.

OM JA PÅ FRÅGA 1

Fråga 2: Hur länge har du totalt sett (oavsett roll) arbetat med frågor gällande revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen? (Räkna in tiden som chef, men också om du arbetat med att utföra dessa revisioner).

- a) Mindre än ett år
- b) 1-3 år
- c) 4-6 år
- d) 7-9 år
- e) 10 år eller fler

Fråga 3: I vilken/vilka roller har du arbetat med revision enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen? FLERA SVAR KAN ANGES.

- a) Som chef för de som arbetar med revision
- b) Som revisor, leder/genomför revision (i t.ex. förberedelser, efterarbete, ute på plats hos kontrollmyndigheten som revideras)
- c) Som sakkunnig/expert inom juridiska frågor (bistår revisorerna som sakkunnig, i t.ex. förberedelser, efterarbete, kan också var med ute på plats hos kontrollmyndigheten som revideras)
- d) Som sekreterare (bistår revisorerna med anteckningar på plats ute hos kontrollmyndigheten som revideras)
- e) Annan roll, nämligen: _____

Fråga 4: Hur länge har du varit chef för medarbetare som utför revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen?

- a) Mindre än ett år
- b) 1-3 år
- c) 4-6 år
- d) 7-9 år
- e) 10 år eller fler

Fråga 5: Hur många medarbetare som arbetar med revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen är du chef för?

Antal _____

Fråga 6: Vilken/vilka roller har de medarbetare du är chef för och som arbetar med revision enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen? FLERA SVAR KAN ANGES.

- a) Revisor, leder/genomför revision (i t.ex. förberedelser, efterarbete, ute på plats hos kontrollmyndigheten som revideras)
- b) Sakkunnig/expert inom juridiska frågor (bistår revisorerna som sakkunnig, i t.ex. förberedelser, efterarbete, kan också vara med ute på plats ute hos kontrollmyndigheten som revideras)
- c) Sekreterare (bistår revisorerna med anteckningar på plats ute hos kontrollmyndigheten som revideras)
- d) Annan roll, nämligen: _____

Fråga 7: Hur stor andel av en heltidstjänst arbetar du i genomsnitt under ett år som chef med frågor gällande revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen?

- a) 1-5 procent
- b) 6-10 procent
- c) 11-25 procent
- d) 26-50 procent
- e) 51-75 procent
- f) Mer än 75 procent

Fråga 8: I vilken grad tycker du att du har tillräcklig kunskap om nedanstående för att vara chef för dem som arbetar med revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen

SKALA

- 1. Inte alls tillräcklig kunskap
- 2.
- 3.
- 4.
- 5. Fullt tillräcklig kunskap
- 6. Inte relevant i min roll
- 7. Vet ej/Känner inte till

- a) Kommissionens beslut (2006/677/EG) om fastställande av riktlinjer för utförande av revisioner enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen
- b) Referensdokument från nätverk under Santé F, t.ex. Verification of effectiveness, Developing Objectives and Indicators, Auditing Effectiveness of Official Control Systems
- c) De nationella målen för revisionssystemet (finns i NKP, nationella kontrollplanen)
- d) Övriga mål i NKP, nationella kontrollplanen
- e) Förordning (EG) nr 882/2004 (kontrollförordningen)
- f) Arbete med revisioner enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen på en generell nivå
- g) Krav på revisionsgruppens kompetens
- h) Resursplanering (tid och kostnader) för revisionsverksamheten
- i) Utbilda och vägleda andra som ska arbeta med revision enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen
- j) Representera Sverige i internationellt arbete inom revision, t.ex. vid Santé F:s revisioner, i exportsammanhang, inom Norden eller i nätverk under Santé F

Fråga 9: Har du något du vill kommentera i dina svar på föregående fråga 8? Skriv ned det här:

Nu ställer vi frågor om din övriga arbetslivserfarenhet och utbildning.

Fråga 10: Arbetar du/har du under ditt yrkesliv arbetat med offentlig kontroll i livsmedelskedjan? ANGE ETT SVAR

- a) Ja, med att utföra offentlig kontroll ute på anläggningar
- b) Ja, men endast administrativt arbete relaterat till offentlig kontroll
- c) Nej

OM JA PÅ FRÅGA 10

Fråga 11: Vid vilken/vilka myndigheter arbetar du/har du arbetat med offentlig kontroll i livsmedelskedjan? FLERA SVAR KAN ANGES.

- a) Jordbruksverket
- b) Livsmedelsverket
- c) Länsstyrelse
- d) Lokal kontrollmyndighet/kommun
- e) FIHM, Försvarsinspektören för hälsa och miljö (f.d. Generalläkaren)
- f) Annan, nämligen _____

Fråga 12: Vilken/vilka typer av offentlig kontroll inom livsmedelskedjan arbetar du/har du arbetat med?

Svarsalternativ

- a) Kontroll ute på anläggningar
- b) Endast administrativt
- c) Har inte arbetat med denna typ av kontroll

- a) Foder
- b) Djurskydd
- c) Djurhälsa
- d) ABP, animaliska biprodukter
- e) Läkemedel på gård
- f) Livsmedel i primärproduktion
- g) Livsmedel efter primärproduktion
- h) Dricksvatten
- i) Kontroll av ekologisk produktion
- j) Annan, nämligen _____

Fråga 13: Hur länge har du arbetat sammanlagt med offentlig kontroll i livsmedelskedjan under ditt yrkesverksamma liv?

- a) Mindre än ett år
- b) 1-3 år
- c) 4-6 år
- d) 7-9 år
- e) 10 år eller fler

OM ALT 1 PÅ FRÅGA 1

Fråga 14: Har du erfarenhet av att arbeta med andra typer av revisioner än revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen, t.ex. enligt internrevisionsförordningen eller ISO-standard, normerande granskningar av revisioner, granskning/revision av kvalitetssystem? RÄKNA INTE IN REVISIONER SOM DU GENOMFÖRT INOM RAMEN FÖR OFFENTLIG KONTROLL.

- a) Ja, jag arbetar med det nu
- b) Ja, jag har arbetat med sådana revisioner tidigare
- c) Nej

OM JA PÅ FRÅGA 14

Fråga 15: Hur länge har du arbetat med andra typer av revisioner?

- a) Mindre än ett år
- b) 1-3 år
- c) 4-6 år
- d) 7-9 år
- e) 10 år eller fler

OM ALT 1 PÅ FRÅGA 1

Fråga 16: Har du utbildning i revision/revisionsmetodik? FLERA SVAR KAN ANGES.

- 1. Ja, BTSF-kurs A i revision (före 2018)
- 2. Ja, BTSF-kurs B1 i revision (före 2018)
- 3. Ja, BTSF-kurs B2 i revision (före 2018)
- 4. Ja, BTSF-kurs i revision 1, 2018 eller senare
- 5. Ja, BTSF-kurs i revision 2, 2019 eller senare
- 6. Ja, kurser inom internrevision, Internrevisorerna Sverige
- 7. Ja, kurser inom revision, Bergström & Hellqvist
- 8. Ja, kurs inom revision QMS ISO 9001:2015 Lead auditor, Canea Utbildning
- 9. Ja, annan nämligen _____
- 10. Nej

Fråga 17: Vilken är din högsta utbildningsnivå?

- a) Grundskola
- b) Gymnasium
- c) Universitet/högskola/yrkeshögskola, kortare än 3 år
- d) Universitet/högskola 3-4 år
- e) Universitet/högskola 5 år eller längre

Fråga 18: Vilken/vilka typ/er av utbildning/ar har du? FLERA SVAR KAN ANGES.

- a) Agronom
- b) Veterinär
- c) Civilingenjör
- d) Miljö- och hälsoskyddsinspektör
- e) Jurist
- f) Livsmedelstekniker
- g) Ekonom
- h) Annan, nämligen _____

Nu ber vi dig bedöma kompetensen bland dina medarbetare som arbetar med revision enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen.

Fråga 19: I vilken grad tycker du att din/dina medarbetare inom revision har tillräcklig kunskap om nedanstående dokument och lagstiftning för arbetet med revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen? (Om du har flera medarbetare som arbetar med detta, gör en samlad bedömning av medarbetarnas kunskap, d.v.s. om de tillsammans har tillräcklig kunskap.)

SKALA

- 1 Inte alls tillräcklig kunskap
- 2
- 3
- 4
- 5 Fullt tillräcklig kunskap
- 6 Inte relevant i min roll
- 7 Vet ej/Känner inte till

- a) Kommissionens beslut (2006/677/EG) om fastställande av riktlinjer för utförande av revisioner enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen
- b) Referensdokument från nätverk under Santé F, t.ex. Verification of effectiveness, Developing Objectives and Indicators, Auditing Effectiveness of Official Control Systems
- c) De nationella målen för revisionssystemet (finns i NKP, nationella kontrollplanen)
- d) Övriga mål i NKP, nationella kontrollplanen
- e) Förordning (EG) nr 882/2004 (kontrollförordningen)
- f) Annan lagstiftning för kontrollmyndigheter, t.ex. förordning (EG) nr 178/2002 eller lagstiftning inom enskilda kontrollområden som t.ex. livsmedel, djurskydd etc.
- g) Annan lagstiftning för myndigheter, t.ex. Förvaltningslag (2017:900), Kommunallag (2017:725)

Fråga 20: Har du något du vill kommentera i dina svar på föregående fråga 19? Skriv ned det här:

Fråga 21: I vilken grad tycker du att din/dina medarbetare inom revision har tillräcklig kompetens inom nedanstående områden för arbetet med revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen? (Om du har flera medarbetare som arbetar med detta, gör en samlad bedömning av medarbetarnas kompetens, d.v.s. om de tillsammans har tillräcklig kompetens.)

SKALA

1. Inte alls tillräcklig kompetens
 - 2.
 - 3.
 - 4.
 5. Fullt tillräcklig kompetens
 6. Inte relevant i min roll
 7. Vet ej/Känner inte till
-
- a) Arbete med revisioner enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen generellt
 - b) Ta fram ett riskbaserat revisionsprogram (vilka revisioner som ska göras under en period på ett eller fem år och på vilka grunder)
 - c) Utforma revisionsplan (beskrivning av aktiviteter och arrangemang för en enskild revision)
 - d) Ta fram revisionskriterier (vad/vilken lagstiftning, vilka rutiner etc. revisor/revisionsgrupp ska granska mot i revisionen)
 - e) Dokumentgranskning av t.ex. rutiner, instruktioner, kontrollplaner, kontrollrapporter.
 - f) Intervjuteknik
 - g) Genomföra skuggkontroll (revisorn/revisionsgruppen iakttar och bedömer den kontroll som utförs)
 - h) Bedöma avvikelser i revisionen
 - i) Skriva revisionsrapport
 - j) Bedöma åtgärdsplaner
 - k) Följa upp åtgärdsplaner
 - l) Sammanställa och analysera revisionsresultat från flera revisioner
 - m) Utbilda och vägleda andra som ska arbeta med revision enligt artikel 4.6 i kontrollförordningen
 - n) Representera Sverige i internationellt arbete inom revision, t.ex. vid Santé F:s revisioner, i exportsammanhang, inom Norden eller i nätverk under Santé F

Fråga 22: något du vill kommentera i dina svar på föregående fråga 21? Skriv ned det här:

Fråga 23: Nationell revisionsgrupp har som uppdrag att ge stöd till metod- och kompetensutveckling samt kunskapsdelning i revisionssystemet. Har du några särskilda utbildningar eller frågor som du vill att vi ska arbeta med för att stödja dem som arbetar med revision eller för att utveckla revisionssystemet?

OM ALT 1-5 PÅ FRÅGA 16

Fråga 24: Till dig som gått utbildning i revision inom BTSF: Är du intresserad av att vara med och ta fram en nationell kurs i revision av kontrollmyndigheter enligt artikel 4.6 i förordning (EG) nr 882/2004 (kontrollförordningen)? SVARET ÄR INTE BINDANDE.

- a) Ja
- b) Nej

Här kan du ange din e-postadress om du vill att vi tar kontakt angående detta.

OM JA PÅ FRÅGA 1

Du har nu kommit till slutet av undersökningen. Skicka in dina svar genom att markera "Ja, redo att avsluta" och därefter klicka på SKICKA-knappen.

1. Ja, redo att avsluta - Klicka också på SKICKA-knappen nedan

Rapporten behandlar kompetensutvecklingsbehov i det svenska revisionssystemet inom livsmedelskedjan och föreslår kompetenskriterier och exempel på introduktion och kompetensutveckling bland dem som arbetar i revisionssystemet; chefer, revisorer och sakkunniga inom revision. Slutligen pekar rapporten på behov av fortsatta åtgärder för att stärka kompetensen i revisionssystemet. Rapporten kan användas av chefer och revisorer inom revisionssystemet som stöd i rekrytering och utveckling av introduktionsprogram och kompetensutvecklingsplaner. Slutligen pekar den på resursbehov i revisionssystemet som behöver lyftas till departementsnivå.

Livsmedelsverket är Sveriges expert- och centrala kontrollmyndighet på livsmedelsområdet. Vi arbetar för säker mat och bra dricksvatten, att ingen konsument ska bli lurad om vad maten innehåller och för bra matvanor. Det är vårt recept på matglädje.